Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 71 (1321) ♦ Середа, 17 квітня 1996 року ♦ Ціна договірна

БУФЕР — НЕ НАЙКРАЩА РОЛЬ

Україна є важливою державою, з якою НАТО прагне розвивати зв'язки. Під таким гаслом пройшов перший візит до нашої держави Генерального секретаря НАТО Хав'єра Солани. Програма була дуже насиченою. Хав'єр Солана зустрівся з Президентом України Леонідом Кучмою, першим заступником Голови Верховної Ради Олександром Ткаченком, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком, міністром оборони Валерієм Шмаровим. За словами самого генсека, це свідчить про те, якого великого значення надає НАТО стосункам з Україною, її суверенітету, демократичним процесам, які відбуваються тут. «Ваша держава відіграє важливу роль у Європі і світі у справі збереження стабільності і безпеки, — зазначив зокрема Хав'єр Солана. — Ми сподіваємося, що Україна продовжуватиме цей курс».

У списку країн Східної Європи, які планує відвідати Хав'єр Солана, Україна виявилася першою. Це й не дивно, керівництву НАТО було цікаво дізнатися про наше ставлення до розширення Північноатлантичного альянсу на схід. У зв'язку з цим перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Ткаченко заявив на зустрічі з Хав'єром Соланою, що Україна не хотіла б стати буферною зоною між військовим блоком та Росією. Справді, буфер — не найкраща роль для нашої держави.

Вчення — світло, а ще — життя

На Запорізькій атомній електростанції в рамках європейської програми технічної допомоги TACIS реалізуються два міжнародні проекти щодо організації підготовки персоналу для АЕС, повідомив кореспондентові агентства «Інтерфакс-Україна» начальник навчально-тренувального центру ЗАЕС Сергій Попов.

За словами С. Попова, за допомогою спеціалістів фірм Siemens (Німеччина), Electricite de France (Франція) і «Технатом» (Іспанія) вперше на території СНД будується регіональний навчально-тренувальний центр для навчання персоналу АЕС, створюються навчальні програми і розробляються процедури функціонування.

Центр буде орієнтовано не лише на потреби Запорізької АЕС, підкреслив С. Попов, але надаватиме послуги всім атомним станціям України, а також Болгарії.

Крім того, Запорізька АЕС бере участь у реалізації ще одного проекту за участю названих фірм щодо створення національної концепції підготовки персоналу. В проекті беруть участь усі 5 атомних електростанцій та Держкоматом України. В рамках проекту, за словами С. Попова, зроблено спробу «увійти» до світової системи підготовки спеціалістів для атомної галузі.

Усі живі, хоч без води та освітлення

Вже тиждень ізраїльська авіація та артилерія здійснює обстріли ліванських населених пунктів, в тому числі і деяких кварталів Бейрута. Є вбиті і поранені. «Чи немає жертв серед громадян України?» — таке питання наш кореспондент задав першому секретареві Посольства України в Лівані Валентину Новикову.

— Щодо посольства, то ми розташовані в центрі міста, недалеко від президентського палацу, отож тут поки що тихо. Щоправда, ізраїльтяни пошкодили дві теплові електростанції, тому сидимо без світла та води. Щодо наших громадян, то на півдні Лівану, де нині найгарячіше, проживає близько 600 чоловік і десь із 100 — в столиці. За інформацією, що маємо, всі вони живі-здорові.

ОЗДОРОВЛЕННЯ НАШИХ ДІТЕЙ В АВСТРІЇ

Протягом трьох тижнів у Відні перебувала на лікуванні група чорнобильських дітей з Харкова. Ця гуманна акція стала можливою завдяки добре налагодженим контактам між Харківською дитячою лікарнею № 16 і австрійськими благодійницькими фондами, які спонсорували лікування і проживання українських дітей в австрійських сім'ях.

РОБОЧІ ДНІ У ТРАВНІ

З метою створення сприятливих умов для відпочинку трудящих при святкуванні 1, 2 Травня — Дня міжнародної солідарності трудящих та 9 Травня — Дня Перемоги, а також враховуючи пропозиції профспілок, постановою Кабінету Міністрів перенесено для працівників, які працюють за п'ятиденним робочим тижнем з двома вихідними днями, робочі дні з п'ятниці 3 травня на неділю 5 травня та з п'ятниці 10 травня на неділю 12 травня 1996 року.

Христос воскрес, панове і товариші!

Трудящим людям, всеблагий,
На їх окраденій землі
Свою ти силу ниспошли.

Тарас Шевченко, "Молитва"

Цей кольоровий світ

У світлі Великодні свята наші мудрі пращури виходили з дому із писанками в кишені. А відтак, зустрічаючись з рідними й близькими, обмінювалися ними. Цей звичай описав свого часу Боплан. Писанка як символ матріархальної української культури відома ще з часів Неоліту. У знаках і символах розписаного яєчка можна прочитати історію зародження життя. Ось як прочитав її семирічний Тарас Ведерко, учень Авторської школи Марії Чумарної у Львові:

«Далеко, далеко було собі Яєчко. Одного разу воно почало котитися-мандрувати і сталося писанкою. Його розмалювало сонечко. Першим промінчиком — золоте сонечко, другим — зірочки, третім — небо, четвертим — водичку, п'ятим — зелені стебельця і квіти, шостим — дерева, сьомим — пташки і риби. І сталося воно кольоровим світом».

(Закінчення на 13-й стор.).

Червоне яєчко на білому снігу

На Рівненщині такого не пам'ятають навіть старожили: на Великдень — сніг мало не в коліна. Він падав, білий і лапатий, чи не цілу добу, великими шапками осідав на деревах.

Та все одно не остудив гарячі серця віруючих. Пасхальної ночі тисячі й тисячі рівненців нескінченним потоком йшли до Свято-Воскресенського собору, що у центрі Рівного, до усіх церков несли святити паски. Від безлічі запалених свічок було видно, як удень. Сніг падав, але червоні крашанки проглядали крізь нього гаряче і чисто, — як любов віруючих до Господа нашого Ісуса Христа.

Далекі гори об'єднують хмари

Закінчився державний візит Президента України до Соціалістичної Республіки В'єтнам (7—10 квітня) та до Республіки Індонезія (10—13 квітня). Леоніда Кучму та українську делегацію приймали у Ханої Президент СРВ Ле Дик Ань, у Джакарті — Президент Республіки Індонезія Сухарто. До складу офіційної делегації України входили дружина Президента України Л. М. Кучма, міністр закордонних справ Г. Й. Удовенко, міністр зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі С. Г. Осика, міністр машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії В. І. Малєв, міністр промисловості В. Л. Мазур, міністр праці М. Г. Каскевич, голова правління Національного банку В. А. Ющенко, заступник глави Адміністрації Президента В. М. Литвин, заступник міністра економіки А. І. Даниленко.

Як переконалися наші міністри протягом кількох днів офіційного візиту, на Україну з можливостями її ринку вже зачекалися. Далеченько, скажуть скептики, ці можливості реалізовувати. Що ж, і на цей закид у Президента є відповідь: далекі гори об'єднують хмари. (Матеріал читайте на 2-й стор.).

ВІД ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Верховна Рада України з глибоким сумом сповіщає, що 12 квітня 1996 року на шістдесятому році життя раптово помер голова Харківської обласної Ради народних депутатів, голова Харківської обласної державної адміністрації

МАСЕЛЬСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР СТЕПАНОВИЧ

і висловлює співчуття рідним та близьким покійного.

ДАЛЕКІ ГОРИ ОБ'ЄДНУЮТЬ ХМАРИ

Соціалістична Республіка В'єтнам: вірним шляхом ідемо, товариші!

(Початок на 1-й стор.).

Під час візиту підписано україно-в'єтнамські документи: Договір про дружбу і співробітництво між Україною і СРВ; Угоду про уникнення подвійного оподаткування; Угоду про науково-технічне співробітництво; Угоду про працевлаштування громадян та їхній соціальний захист.

Це той політичний і правовий підмурок, на якому триматиметься наше співробітництво. Але спочатку — про враження.

Л. Д. Кучма під час однієї з прес-конференцій для журналістів так і сказав:

—Я просто вражений результатами цієї країни, враховуючи всю складність ситуації в її економіці. Заздрість бере. Інфляції практично немає — 12,5 %. Національний валовий продукт зріс на 7,9 %. Це один з найкращих показників у світі. Деціфит бюджету — 5 %. Держава, яка колись насилу зводила кінці з кінцями, нині посідає третє місце у світі за обсягом експорту рису. За кордон іде 2 млн. тонн. Росте золотий запас країни...

У В'єтнамі це називають оновленням. І, як не дивно, на цей курс — відкритої ринкової економіки — вказала (іншого слова не доберу) Комуністична партія В'єтнаму. Адже і сьогодні органи законодавчої та виконавчої влади В'єтнаму сформовано лише з її вірних синів. Отож заповіт дідуся Хо, як ласкаво величають свого вчителя Хо Ши Міна, про незалежність і свободу країни здійснюється. В'єтнам міцнішає економічно. Принаймні, так вважають спеціалісти. Що б сказали на це українські вірні ленінці, ви, певне, здогадуєтеся. Та йдемо далі. Куди йти, коли наші товариші вважають, що далі вже йти нікуди? На приватизацію. Із 12 тисяч підприємств у В'єтнамі залишилося державних 6 тисяч. А інвестиційний клімат? На вулицях Ханоя +34, а уряд країни під тихе жебоніння кондиціонерів підписує контракти, проекти... Їх сумарна вартість уже сягнула 19 млрд. доларів. Ні, це не помилка. Бо вже реалізовано проектів на суму 6 млрд. Інвестори хто? Майже акули — азіатські дракони: Тайвань — капітал 4 млрд. доларів, Гонконг — 2, Сінгапур — 2, Південна Корея — 1,5, Японія — 1,5. Цього року відчули смак інвестицій уже справжні імперіалістичні акули — США, Франція.

Тільки факт: вільна економічна зона порту Хо Ши Міна

Берег річки Сайгон, площа — 300 га. Значні пільги, мінімум податків. Оформлення документів на право тут працювати іноземній фірмі — 10 днів. Зона почала діяти лише три роки тому. Нині має 116 іноземних інвесторів. У середньому капітал, який вкладається, – 10—20 млн. доларів, є фірми, що ризикнули на 300–400 млн. доларів. 51 підприємство зони вже виробляє продукцію. Як правило, це нескладна електропобутова техніка — швейні машинки, міксери, вентилятори, праски, фени, велосипеди. 100 % товару іде на експорт. Прибуток фірмачі вкладають у розвиток свого ж таки виробництва.

Делегація України відвідала кілька підприємств зони. Ознак виснажливої праці, визиску соціалістичних громадян імперіалістами не побачила. Дай, Боже, нашим уже й не зашореним ідеологією співвітчизникам працювати у таких «прохолодних» умовах, де чисто, світло, і, головне, не піт градом, хоча на вулицях Хо Ши Міна парко, наче у сауні, +35.

А Компартія що на цей розгул імперіалістичного капіталу? Засукала рукава і працює! Там навіть на з'їздах не галасують: пробі, рятуйте, продають! Між з'їздами натхненно керує ЦК, який обирає Політбюро та секретаріат. Генеральний секретар До Миой розважливо так і каже: мовляв, вірним шляхом ідемо, товариші! З 1987 року. Бо саме цього року було прийнято закон про іноземні інвестиції. Надзвичайно ліберальний. Там пільга на пільзі, немає жодного сектора в економіці, яким би давав від ворот поворот. Навіть у банківській сфері цей закон прогресивніший, аніж у нас. І знов-таки, це думка не просто фахівця, а міністра зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України Сергія Осики:

—З 1986 року спочатку в союзному, а потім уже і в нашому, рідному, законодавстві було більш як 40 великих змін на рівні закону, а у підзаконних, відомчих актах і не перелічити...

Зате в'єтнамці підрахували: аби вивести країну в світле майбутнє, потрібно, принаймні, ще 4,5 тисячі МГВТ. І отут-таки Україна може заткнути за пасок «драконів». Досвід зведення та реконструкції гідротеплоелектростанцій ми вже маємо. За будівництво гідроелектростанцій на Ялі, Такмо, Тха Бінь в'єтнамська сторона і досі розраховується чаєм, кавою, каучуком. Отож, їхнє світло висвітить і у нашій порожній нині кишені 350—400 млн. доларів.., коли виграємо тендер на ці заманливі об'єкти. Ось тому під час зустрічі у Торгово-промисловій палаті з представниками підприємців і бізнесменів Л. Д. Кучма, наші міністри закликали до сміливості. Прохали розширювати асортимент товару для українського ринку: олово, каучук, арахіс. Прохали продавати їх за карбованці і міняти на ВКВ. Більше того, вийти на наш ринок не з сировиною (це сьогодні 95 % експорту), а з готовою продукцією. До послуг в'єтнамської сторони — наші порівняно дешеві технології, або ж славнозвісних «азіатських драконів» з їх драконівськими цінами.

В'єтнам давно вже намагається розв'язати гумову проблему. Тягне-потягне, а витягти... Є доволі каучуку, а де переробляти — катма. У нас же — все навпаки. Є потужності «Білоцерківшини», «Дніпрошини», та сировини не вистачає. Підприємства завантажені на 40 %. Якщо скооперуватися, цими шинами якщо не Європу — країни СНД можна буде засипати з головою. До того ж приклад спільної роботи вже є — порт Тан Тхуан Донг СП «В'єтсовліхтер» (Сайгон). До речі, його теж відвідав Л. Д Кучма.

Тільки факт: СП «В'єтсовліхтер»

Порт Тан Тхуан Донг працює у складі СП «В'єтсовліхтер» з жовтня 1991 року, з моменту передачі основних виробничих фондів в'єтнамськими учасниками СП — об'єднанням водного транспорту № 2 і транспортним підприємством № 3 на суму 9,3 млрд. донгів.

З 1992 року порт обробляє ліхтери з вантажем, що прибувають із України та Росії. 1994 року — 324, 1995 — 170. Вантажообіг досяг 412, 2 тис. тонн, збільшився у порівнянні з 1994 р. на 139, 9 %. Прибуток збільшився у порівнянні з 1994 роком на 125,1 % й становить 1308,5 тис. доларів. Прибуток порту в 1995 році — 474 тис. доларів, збільшився на 165,7 %...

Нині, схоже на те, що у в'єтнамських колег зникне головний біль щодо оновлення й ремонту механізмів, техніки ще радянських часів, обладнання для гірничовидобувної промисловості, суден. Про конкретні проекти щодо цього йтиме мова незабаром у Києві (друга половина травня) під час засідання двосторонньої міжурядової комісії з торговельних відносин.

Слово – учасникові делегації
Міністр праці України Михайло Каскевич

—Угода (про працевлаштування громадян та їхній соціальний захист), яку ми уклали з В'єтнамом, подібна до інших – з Польщею, Чехією, Росією, Білоруссю, Молдовою... Там працюють наші співвітчизники, і їхні права, інтереси потрібно захищати. Це нормальний, цивілізований процес — переміщення робочої сили, і його треба врегульовувати відповідними угодами.

Республіка Індонезія – країна 13 тисяч островів
Із досьє «ГУ»

Індонезія займає переважну частину найбільшого у світі Малайського архіпелагу, розташованого по обидва боки екватора поміж Індійським океаном та Тихим. Територія разом із внутрішніми водами становить близько 5 млн. кв. км, з них суша — 1,9 млн. кв. км. За територією вона — тринадцята держава у світі. Індонезія розташована на 13.667 островах. Клімат — морський тропічний. За чисельністю населення — 189 млн. чоловік, посідає четверте місце у світі після Китаю, Індії та США. Більше 90 % громадян сповідують іслам. Столиця Джакарта — 8 млн. чол. Індонезія — унітарна республіка президентського типу. Президент (з 1967 року Сухарто, останній раз переобраний у 1993 році) за Конституцією 1945 року має широкі законодавчі та виконавчі повноваження.

А що шукала Україна в цій далекій, тропічній і не покинутій Богом та іноземним капіталом країні? По-перше, політичної підтримки. Й Індонезія, як впливова держава клубу АСЕАН, для яких Україна теж таємничий, не відкритий острів, пообіцяла її. Мудрий і далекоглядний політик Сухарто, з яким Л. Д. Кучма замість запланової 40-хвилинної розмови мав 1,5 години, на власному досвіді відчув усі злети і падіння економіки країни, щоб ураз відмахнутися від нашого ринку, заманливих українських пропозицій. А злетів було набагато більше.

Хто міг би подумати, що за 30 років з аграрної країни, звідки за безцінь вивозилася сировина, вона перетворилася на державу банків, літакобудування. Загальний обсяг схвалених з 1966 року іноземних капіталовкладень (Японія, Тайвань, Гонконг, Німеччина, США, Голландія, Південна Корея) перевищив 40 млрд. доларів. І лише нині індонезійці закінчили виплачувати кредити по лінії МВФ та Світового банку, що їх республіка отримала 30 років тому.

—Одного дня вони посадили бананове дерево, але наступного ранку стрімголов не бігли до нього за плодами й не кричали: віддайте кровний шматок банана, — каже міністр Сергій Осика. — Їхнє дерево почало плодоносити лише нині — цього року внутрішні капіталовкладення почали перевищувати зовнішні на 80 %.

Ідеш зеленими вулицями центру Джакарти: п'яти- чотиризіркові готелі, офіси, хмарочоси-банки, що ніби висять у повітрі (до речі, ці банки збудовані з українського металу.., який закуповувся через Гонконг). У банках же — чималий відсоток незв'язаних фінансових активів. Індонезійці прагнуть ефективно їх задіяти. І це правильно! Найсерйозніший бізнес – фінансове виробництво.

Слово – учасникові делегації
Голова правління Національного банку Віктор Ющенко

Приклад для нас — відкритість для інвестицій. Ми разом з вами відвідали завод холодильників. Там нині виробляється 40 типів товарів: вентилятори, компресорні станції, телевізори, магнітоли, працює 2,5 тис. робітників. Усе починалося від складання викруткою. Домашня система не здатна тоді була щось продукувати. Із Кореї завозилися пластикові корпуси для холодильників. А сьогодні нам уже демонстрували їхню власну продукцію. Базову модель одягають у свій корпус, нехай не такий досконалий цей агрегат, але він реалізується на національному ринку. Про що це свідчить: підприємство отримало прибуток і вклало кошти у розвиток свого виробництва. Директор розповідав, що кожні 2—3 роки завод «замикає» на своєму виробництві якусь нову продукцію: батарейки, вентилятори, компресорні станції, тепер уже холодильники, продовжуючи собі помалу складати «Панасоніки». І керівник упевнений: дійде черга і до власного, національного телевізора.

Індонезія розвинула фондовий ринок і допустила до нього нерезидентів. Фінансова практика, банківська система цієї країни зайвий раз переконує нас, яку стратегію потрібно обирати. Це європейський шлях – кілька вдалих фінансових років і вони мали вже прекрасні результати, з'явився капітал. Безумовно цей капітал і шукає вихід на новий ринок. Ми поки що сюди не запізнилися.

І Україна запропонувала свої послуги...

В Індонезії торік з'явився власний літак, подібний до нашого Ан-24. Правда, його складали з деталей, які виготовляють за ліцензіями місцеві компанії. А ми кажемо: добродії, навіщо винаходити новий літак, будь ласка, в Україні є науково-технічні сили, є відповідні виробничі потужності. Беріть і користуйтеся — на благо вашій і нашій незалежності. Вкладайте капітал у літакобудування в Україні. Острах бере? Тоді складайте у себе, на островах. Головне, щоб спільна україно-індонезійська машина злетіла у небо і «махнула тобі крилом». Тобто не зовсім тобі, а тим монополістам, котрим цей політ, далебі, їхньому фірмовому настрою не додасть. Причому, для української сторони вигідні обидва літаковаріанти.

Йшла мова й про більш приземлені речі. Скажімо, спільне виробництво чаю.

Та схема, за якою працювали раніше: купив-продав, а далі, хоч чай не рости, не вигідна. І в першу чергу для індонезійців. Аби вивантажити чай, припустімо, в Одесі, потрібно сплатити щонайменше на 75 % усіляких митних зборів. Набагато прибутковіший такий проект: є готова Одеська фабрика, туди монтується закуплена індонезійцями лінія фасування чаю у пакети, завозиться сирий чай і...процес пішов.

Про це й домовилися наші учасники делегації під час зустрічі в Джакарті у Торговій палаті. Більше того, українська сторона, окрім керівництва однієї з найбільших індонезійських компаній «Пріма Коменсільдо» запросила міністра торгівлі й промисловості, всіх членів уряду, провідних бізнесменів країни на перше засідання торгово-економічної комісії. Там і планується розглянути загальні проблеми спільних проектів.

Країна 13 тисяч островів, ой, як потребує надійного зв'язку, приміром — супутникового. Україна вміє виробляти сучасну космічну техніку. Цим жваво зацікавились індонезійці. Але це, звичайно, справа майбутнього. А за підсумками цього візиту підписано такі україно-індонезійські документи:

Спільну декларацію про основні принципи відносин і співробітництво; Угоду про торгівлю; Угоду про цивільне авіасполучення; Угоду про заохочення і взаємний захист інвестицій; Угоду про уникнення подвійного оподаткування.

Слово – учаснику делегації
Міністр промисловості України Валерій Мазур

Індонезія — країна з величезними інвестиційними можливостями. Ми зустрічалися із бізнесменами, які здобули освіту в Україні, вони прикипіли серцем до неї і, головне, готові до роботи у СП, мова йде про проекти десь на суму 100 млн. доларів.

А поки що наш метал, міндобрива, а їхній каучук ідуть через треті руки. Ми на цьому втрачаємо шалені суми...

Пам'ятаєте розповідь про бананове дерево? Так-от Л. Д. Кучма посадив дерево. У чудовому, мальовничому парково-музейному комплексі «Прекрасна Індонезія в мініатюрі». Місцеві фахівці запевнили, приймається воно чудово. Щодо ж до його ранньої банановості – промовчали. Знають бо: дерево, як і відносини, плекають натхненно. І не один день...

Віталій СУДДЯ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Київ—Ханой—Хо Ши Мін —Джакарта—Балі—Київ.

Фото автора та Анатолія БОВТА (Укрінформ).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про заходи щодо залучення коштів для забезпечення підготовки та участі спортсменів і тренерів України у XXVI Олімпійських та III Параолімпійських іграх 1996 року

З метою забезпечення фінансування заходів, пов'язаних з підготовкою та участю збірних команд України у XXVI Олімпійських та III Параолімпійських іграх 1996 року, та у зв'язку з законодавчою неврегульованістю питань оподаткування благодійних пожертвувань Верховна Рада України **постановляє:**

1. Установити, що сума нарахованого податку на прибуток підприємств або прибуткового податку з громадян, що підлягає сплаті за результатами попередніх податкових періодів або підлягатиме сплаті за результатами майбутніх податкових періодів, включаючи суму податку на прибутки нерезидентів, що підлягають репатріації за межі України, зменшується на суму коштів, перерахованих такими юридичними або фізичними особами до 15 вересня 1996 року як добровільні пожертвування на спеціальні рахунки Міністерства України у справах молоді та спорту і Національного Олімпійського комітету України (надалі — спеціальні рахунки «Україна Олімпійська»), без обмеження розміру таких внесків.

2. Установити, що товари, які до 15 вересня 1996 року безкоштовно передаються як добровільні пожертвування Міністерству України у справах молоді та спорту і Національному Олімпійському комітету України, а також товари, що протягом цього строку закуповуються за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів, зосереджених на спеціальних рахунках для забезпечення підготовки та участі збірних команд України в XXVI Олімпійських та III Параолімпійських іграх, звільняються від обкладання податком на добавлену вартість, у тому числі при їх ввезенні на митну територію України, а також ввізного мита та митних зборів.

Перелік і обсяги таких товарів зазначені у додатку № 1 до цієї Постанови.

3. Установити, що доходи спортсменів та тренерів збірних команд України, одержані у вигляді призових нагород за участь в XXVI Олімпійських та III Параолімпійських іграх та/або за перемогу в них, не оподатковуються прибутковим податком з громадян.

4. Національному банку України надати Міністерству України у справах молоді та спорту і Національному Олімпійському комітету України у рік проведення XXVI Олімпійських та III Параолімпійських ігор індивідуальні ліцензії на право одержання та використання добровільних пожертвувань в іноземній валюті, а також дозволити використовувати 100 відсотків валютних надходжень на визначені цією Постановою цілі.

5. Кабінету Міністрів України здійснити першочергове фінансування витрат, пов'язаних з підготовкою та участю спортсменів і тренерів України у XXVI Олімпійських та III Параолімпійських іграх 1996 року, з Державного бюджету України.

6. Постійній Комісії Верховної Ради України з питань бюджету разом з Кабінетом Міністрів України забезпечити контроль за цільовим використанням коштів на спеціальних рахунках та безкоштовно одержаних товарів.

7. Залишки коштів на спеціальних рахунках «Україна Олімпійська», створених для підготовки та участі Олімпійської збірної України, Міністерства України у справах молоді та спорту і Національного Олімпійського комітету України підлягають поверненню не пізніше 1 жовтня 1996 року до Державного бюджету України.

8. Кабінету Міністрів України за умов обмеженості коштів бюджету фінансування витрат на підготовку і участь спортсменів та тренерів України в XXVI Олімпійських та III Параолімпійських іграх 1996 року за рахунок бюджетних асигнувань необхідно здійснювати з урахуванням фактичних надходжень на спеціальні рахунки «Україна Олімпійська» Міністерства у справах молоді та спорту і Національного Олімпійського комітету України.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ, 3 квітня 1996 року.

МАСЕЛЬСЬКИЙ Олександр Степанович

12 квітня на шістдесятому році життя раптово помер голова Харківської обласної Ради, голова обласної державної адміністрації Олександр Степанович Масельський.

О.С.Масельський народився 7 грудня 1936 року в с.Хмільове Кіровоградської області. Значна частина його трудової біографії була безпосередньо пов'язана з селом, яке дало йому путівку у велике життя. Тут Олександр Степанович пройшов шлях від рядового колгоспника до керівника великого господарства на Харківщині, здобув вищу агрономічну освіту в Уманському сільськогосподарському інституті, став кандидатом сільськогосподарських наук.

В 1974-1979 рр. О.С.Масельський очолював Валківський район Харківської області.

З 1979 року і до останніх днів свого яскравого життя О.С.Масельський працював на керівних посадах у Харківській обласній Раді, був головою облвиконкому, головою Харківської облдержадміністрації, головою обласної Ради, Представником Президента України в Харківській області.

О.С.Масельському були завжди притаманні великий організаторський талант, компетентність, надзвичайна працездатність, велика душевна щедрість.

Всі, хто знав Олександра Степановича, любили і поважали його за мудрість, розсудливість, оптимізм, скромність, чуйне ставлення до людей. Він був взірцем самовіданного і чесного служіння Батьківщині.

Особистий трудовий внесок О.С.Масельського у соціально-економічний розвиток Харківської області було відмічено Почесною відзнакою Президента України, іншими високими нагородами.

О.С.Масельський назавжди залишиться в нашій пам'яті як людина, чиє сповнене творчих сил і великих планів повнокровне життя було присвячене розбудові незалежної України, її благополуччю і процвітанню.

Л.Д.КУЧМА, О.О.МОРОЗ, Є.К.МАРЧУК, П.І.ЛАЗАРЕНКО, Д.В.ТАБАЧНИК, О.О.ДЬОМІН, В.П.ГОРБУЛІН, В.В.ДУРДИНЕЦЬ, В.І.ЄВТУХОВ, О.І.ЄМЕЦЬ, М.В.ЗУБЕЦЬ, А.К.КІНАХ, І.Ф.КУРАС, В.М.ПИНЗЕНИК, Р.В.ШПЕК, В.П.ПУСТОВОЙТЕНКО, В.П.ЄФРЕМОВ, В.Г.ЯЦУБА, Є.В.СУПРУНЮК, А.Ф.ДЕМИДЕНКО, Р.Б.БОДЕЛАН, В.М.БАЙБІКОВ, Р.Д.ВАСИЛИШИН, С.В.ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, М.М.ГОРИНЬ, Є.Я.ГУСЕЛЬНИКОВ, М.І.ДЕРКАЧ, В.М.ЖОЛОБОВ, М.І.ЗАЛУДЯК, А.О.ЄПІФАНОВ, Б.П.КЛІМЧУК, Л.Г.КОСАКІВСЬКИЙ, Б.Г.КОСЕНКО, М.П.КРУГЛОВ, А.С.МАЛИНОВСЬКИЙ, М.Є.МЕЛЬНИК, В.В.ПОХВАЛЬСЬКИЙ, М.В.РОМАНІВ, В.М.СЕМЕНОВ, В.С.СІНЬКО, М.О.СУХОМЛИН, С.І.УСТИЧ, Г.П.ФОМЕНКО, В.Г.ЦИБЕНКО, П.Д.ШАПОВАЛ, В.П.ЩЕРБАНЬ, В.П.СЕМИНОЖЕНКО, В.Я.ТАЦІЙ, Є.П.КУШНАРЬОВ, В.П.РЯБОКОНЬ, С.О.СИВОКОНЬ

Про організацію похорону О.Масельського

Президент України Леонід Кучма видав Розпорядження «Про організацію похорону голови Харківської обласної Ради, голови Харківської обласної державної адміністрації Олександра Масельського». Згідно з цим розпорядженням утворено державну комісію у такому складі: Євген Марчук (голова комісії), Володимир Байбіков, Василь Дурдинець, Олег Дьомін, Анатолій Єпіфанов, Валерій Єфремов, Микола Залудяк, Павло Лазаренко, Валерій Пустовойтенко, Василь Рябоконь, Володимир Семиноженко, Станіслав Сивоконь, Микола Сухомлин, Дмитро Табачник, Василь Тацій. Харківській обласній державній адміністрації доручено спорудити надгробок на могилі Олександра Масельського.

Прес-служба Президента України — Укрінформ.

Харківщина простилася з «батьком»

Вчора Харківська область прощалася з мудрою, доброї душі людиною. 12 квітня на 60-му році пішов з життя голова Харківської облради, глава обласної держадміністрації Олександр Степанович Масельський.

Він ніколи не уявляв себе поважним начальником. Але всі ті, з ким він багато років працював, хто звертався до нього за допомогою для розв'язання і державних справ, і простих житейських проблем, по-доброму й ласкаво називали його поміж собою батьком. Не стало прекрасної людини. Талановитого організатора, працелюбного керівника, патріота України, громадянина, доброго сім'янина.

За кілька годин до смерті він провів сесію обласної ради. Затвердив бюджет. Будував великі плани на майбутнє. Був у прекрасному настрої, весело жартував. Як завжди, легко і просто знаходив, можливо, єдино правильні рішення складних і невідкладних питань. Закликав «гарячі» голови не сваритися, не кричати (сам майже завжди розмовляв тихо), бо день був загального людського покаяння...

На роботу приходив завжди рано. Ті, хто знав його режим, — керівники районів, підприємств і закладів, та й журналісти — якщо хотіли зустрітися з губернатором, приходили в його приймальню не пізніше шести-семи ранку, бо застати «батька» вдень у кабінеті — справа була марна. Він завжди поспішав на поля, на заводи і фабрики. Інколи навідувався в такі глухі закутки, де й районне начальство роками не бувало.

У важкі останні роки, коли дехто тільки те й робив, що звалював усі свої гріхи на економічну кризу, розірвані зв'язки з республіками, Олександр Масельський приймав рішення виконкому і будував третю лінію Харківського метро. П'ять станцій почали діяти минулого року. Дві мали відкрити нинішнього... А ще, втомившись від розмов про заокеанську допомогу, закотив рукава і ввів у дію у Харкові міжнародний аеропорт. А ще була Диканівка, коли майже двохмільйонне місто залишилося без води, завмерло перед загрозою епідемії. На довгі місяці тоді його робочим кабінетом стала маленька кімнатка на аварійній станції. І тільки дякуючи його безсонним ночам, труду його команди, через півтора місяця Харків полегшено зітхнув. А ще були нові заводи, фабрики, газопроводи, тепломагістралі...

Він майже ніколи не відпочивав. Хіба що в ті короткі години, коли грався з онуком чи доглядав свого коня. Він любив свою роботу і завжди казав, що саме робота є і його відпочинок, і його хобі.

Близьких друзів у нього, мабуть, було небагато. Цінував дружбу дитинства, студентської пори. Але впевнений, що майже всі, кому з ним доводилося працювати і спілкуватися, у ці дні називають себе його другом. З ним було не всім просто, але легко. Без нього буде важко.

Микола КОСИЙ.

Харківська область.

Чи стане правлячою конструктивна більшість?

Пишемо нову Конституцію України

Фракцію «Соціально-ринковий вибір» на традиційній прес-конференції, присвяченій конституційному процесові в Україні, представляли народні депутати Олександр Новіков і Сергій Кириченко.

На їхню думку, є можливість погодити проект Основного Закону з усіма фракціями і депутатськими групами у парламенті, а також з Президентом, хоча в проекті закладено чимало суперечностей. Попри те робота йде злагоджено. З багатьма зауваженнями погоджується і Леонід Кучма, який прагне знайти компроміс з народними обранцями. Як наголосив Сергій Кириченко, часом віце-прем'єр з політико-правових питань посідає жорсткішу позицію, аніж Президент. На його думку, доля погодженого проекту залежатиме від оточення, яке може вплинути на остаточне рішення глави держави. Хоча Олександр Новіков переконаний, що Леонід Кучма не захоче кинути країну в черговий експеримент. Обидва депутати висловили думку, що референдум може розколоти Україну.

Водночас вони вважають, що нинішній склад Верховної Ради здатний прийняти Основний Закон нашої держави. Нині в парламенті вдалося сформувати конструктивну більшість, яка може стати більшістю правлячою. Як позитивний факт представники «Соціально-ринкового вибору» розцінили участь членів фракції Соціалістичної партії у роботі узгоджувальної комісії.

Фракція «Соціально-ринковий вибір» буде обстоювати ідею однопалатного парламенту, збереження за ним контрольних функцій через Рахункову палату і уповноваженого з питань прав людини. (До речі, автором цієї конституційної новели є Сергій Кириченко, який наголосив, що, наприклад, у Швеції така посада існує з 1809 року).

Поки що, підкреслили депутати, найбільше суперечок у проекті викликали питання мови, символіки, функцій виконавчої влади. З їхньої точки зору, потребують уточнення повноваження судової влади.

Відповідаючи на запитання щодо одностайного схвалення проекту Конституції трудовими колективами, Олександр Новіков розповів про те, як донька попрохала віднести проект до школи, бо вчителі схвального листа надіслали, хоча на власні очі його ще не бачили.

Торкаючися ситуації довкола керівництва Верховної Ради, обидва депутати зауважили, що проведено велику роботу щодо його заміни. Водночас вони високо оцінили Голову Верховної Ради Олександра Мороза як політика і вважають, що останній має зробити вибір. Або він буде йти в одній зв'язці з ультралівими, або буде спиратися на центристів — саме від цього залежить його подальша політична доля. Схоже, представники фракції «Соціально-ринковий вибір» висловили узгоджену точку зору, бо йшлося водночас і про центристів лівого напряму.

Олександр Новіков наголосив, що «питання з порядку денного не знято», а Сергій Кириченко додав: «Якщо буде знайдено консенсус, кістяк керівництва Верховної Ради залишиться».

Володимир КОРОЛЮК.

Чорнобиль

Кому — горе, а кому — «навар»

На засіданні постійної парламентської Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією розглядалося досить актуальне питання про розбазарювання державних коштів, виділених на ліквідацію наслідків Чорнобильської катастрофи, порушення чорнобильського законодавства, корупційні діяння низки державних чиновників.

Із документів комісії випливає, що лише за 9 місяців минулого року з чорнобильських коштів, виділених на будівництво, на інші нецільові потреби було витрачено більш як 139 мільярдів карбованців.

Головне ревізуправління Мінфіну встановило, що лише НВО «Прип'ять» за вказівкою керівника Мінчорнобиля В.Холоші торік у жовтні протизаконно перевело 25 мільярдів карбованців комерційному банкові «Корн».

За твердженням членів комісії, є факти зловживань під час використання коштів, виділених на оздоровлення дітей, потерпілих від чорнобильського лиха. В Україні лише 30 відсотків таких дітей оздоровлено, разом з тим під прізвищами хворих діток у санаторіях Криму та інших здравницях відпочивали тисячі дорослих «дядів і тьоть», які ніякого права на це не мали. Депутати також говорили про зловживання під час будівництва та розподілу житла для чорнобильських переселенців. Подробиці — в одному з найближчих номерів нашої газети.

Анатолій БЕНЬ.

МИХАЙЛО ЗУБЕЦЬ:

Ми створені Богом як держава аграрна

Розмова з новим віце-прем'єр-міністром України з питань агропромислового комплексу

Віце-прем'єр-міністр України Михайло Васильович ЗУБЕЦЬ. 1938 р.н. Родом з Чернігівщини, з селянської родини. Після середньої школи закінчив технічне училище у Києві, працював на заводі порційних автоматів токарем. Закінчив у Києві сільгоспакадемію і повернувся на село.

Працював на держплемстанції, держплемзаводі на Чернігівщині, в держагропромі. Доктор сільськогосподарських наук. Президент Української академії аграрних наук. Автор більш як 230 наукових праць.

— Михайле Васильовичу, вас обрали президентом Академії аграрних наук, а наступного дня — указ про призначення віце-прем'єр-міністром...

— Саме так і сталося. І я поєдную ці дві посади. Село потребує і практика, і науковця. Це підтримали Президент України і прем'єр.

Ми намітили серйозне реформування аграрної науки, щоб наблизити її до виробництва. В академії більш як 50 інститутів, а всього понад 100 науково-дослідних установ. Майже 6,5 тисячі науковців. Це — колосальний потенціал. Та відколи ми зробили академію самоврядною організацією, вона дещо відірвалася від виробництва. Це треба виправити.

Село потребує мозкового центру, тісно з ним пов'язаного. Інститути, і особливо дослідні станції, мають працювати безпосередньо з товаровиробником, випробовувати і пропонувати йому найкраще з перевіреного.

— Тобто, в інститутах академії — фундаментальна наука, на дослідних станціях — прикладна?

— Я б так чітко не розмежовував. Інститути і станції по землі ходять. Вивели в інституті новий сорт, там же випробували — хіба це не прикладна справа? А на дослідних станціях, по суті, те саме, тільки конкретніше визначається районування культури, регіони, де вона дасть віддачу. Так само і селекція тварин — на неї має працювати весь ланцюжок науки плюс зацікавлений товаровиробник. Інститути будуть наближатися до галузей і підгалузей безпосереднього виробництва. Галузь подивиться: чи потрібен їй такий інститут? Якщо потрібен, вона допоможе його фінансувати поза державним бюджетом. Деякі інститути будуть подвійного підпорядкування, тобто галузі і академії.

Сьогодні змінилися функції міністерства. Це колись воно призначало, наказувало, розподіляло. Сьогодні треба, щоб міністерство було закладом, який визначає рівень науково-технічного прогресу, щоб його слухали не як владу, а як найкращого порадника і союзника. Цього можна досягти, лише спираючись на науку. І не відірвану, а тісно пов'язану з виробництвом.

Я прийшов не розганяти і конфліктувати, а, навпаки, поєднати різні напрями в одному річищі.

Вузьке місце сьогодні — забезпечення мінеральними добривами. Тут треба діяти невідкладно. Бо якщо не підживимо озимі — не доберемо 20 відсотків урожаю. Тому радилися з промисловцями, залізничниками, директорами великих хімкомбінатів. Хімкомбінатам село заборгувало. Але директори розуміють ситуацію, теж думають про врожай. Отже, ми домовилися.

За прогнозами, у нас повинні бути добрі ярі культури. Запаси вологи цього року великі. За умови дотримання технологічної дисципліни будемо з хлібом. Люди починають вірити, бачити перспективу. Вже майже на 5 млн. тонн хліба підписано контракти на цей рік. У минулому році на цей період і половини від п'яти не мали.

На згадуваній нараді Президент сказав: більше прав регіонам. Думайте, як робити, створюйте свої регіональні контракти. І сьогодні вже 2,4 мільйона тонн хліба — в регіональних контрактах. Ніколи нічого подібного не було. Отже, складається перспектива, потенціал, можна говорити про ознаки виходу з кризи нашого сільського господарства.

— А як ви ставитеся до питання власності на землю? Навколо нього багато дебатів. Я, скажімо, дуже цим настороженний. Бо бачу, як відбувається приватизація в промисловості, як навколо деяких вигідних підприємств діють різні групи, в тому числі підозрілі. Якщо ми не настільки цивілізовані, щоб забезпечити у всьому чітке дотримання законодавства і порядку, то, думаю, вкрай небезпечно кидати на ринок такий ласий шмат, як наші чорноземи. Це треба відкласти на майбутнє. А поки що досить того, що забезпечує Земельний кодекс: користування з правом успадкування. Яка тут ваша позиція?

— Це тяжке і болюче питання на сьогодні. Чому тяжке? Різними структурами і особистостями воно трактується по-різному. Зрозуміло, що реформування сільського господарства треба проводити, не зупинятися. Та за останні роки напрацювали стільки теоретичних розробок реформування, і серед них стільки суто кабінетних, відірваних від землі, від реалій, що подиву гідно, як могли вчені люди таке пропонувати. Ті теоретичні розробки ніде не пройшли перевірки, випробування. Маю на увазі, в регіонах, у конкретних умовах. А тут треба керуватися саме методом поступовості й перевірки теорії на практиці. А не діяти зопалу. Тут не політики потрібні, а обачливі прагматики, не партійні лозунги й програми мають вирішувати справу, а економічна доцільність, добробут народу. Навіть найкращі, з точки зору теорії, ідеї стосовно сільського господарства, в тому числі й власності на землю, треба перевіряти спочатку в масштабах навіть не областей, а районів.

І новації щодо фермерів, щодо паювання, щодо КСП мають тоді затверджуватися на державному рівні, коли пройшли ретельну перевірку на практиці. Треба віднайти ефективні шляхи підтримки фермерів, а не полишати їх напризволяще, і до всіх інших форм господарювання поставитись уважніше.

А щодо власності на землю, тут я теж вельми обережний. Вже тому, що ми не вміємо нею торгувати, ми ціни її справжньої не маємо. Політика тут не повинна випереджати економіку. Бо дорого за таке випередження заплатимо. Отож виходити треба з необхідності збільшити виробництво продукції, а не з чогось іншого.

Деякі економісти пропонують: давайте не допомагати колгоспам, нехай банкрутують. А що таке господарства-банкрути? Комори розвалилися, худоби немає, техніка десь поділася, все гниє і заростає бур'янами. Нам це потрібно? Ні. Значить, давайте, по-перше, приймемо закон про банкрутство і розробимо технологію існування таких збанкрутілих господарств, які не можуть за нинішніх умов виживати. А що це може бути? Може, справді там, де оремо землю, не завжди треба це робити. А вирощувати трави і вигулювати м'ясну худобу. Сьогодні такі прилади є. Зокрема, на Сумщині. І відродилися господарства, де й людей уже не вистачало для обробітку землі. І це теж непогано, бо у нас аж надто розорані землі. Ніде в світі такого немає. І вода зносить гумус аж до моря, бо у нас і схили поорано. А це — деградація грунтів, яку слід зупинити.

У Канаді — 10 % земель розорано, у США — 20%, а у нас — понад 80%. Земля того не витримує. Отут — резерви, площі для скотарства. І зменшення витрат пального, моторесурсів та іншого. Стратегія має бути — оптимальна кількість розораних площ і краще їх забезпечення всіма необхідними видами добрив і доглядом.

Врешті-решт, наступним поколінням маємо залишити резерви, а не виснажену землю.

— Як ви вважаєте, Україна може забезпечити себе всім необхідним за рахунок хліба, м'яса, цукру, олії? Тобто, щоб виробництву цих продуктів і товарів було підпорядковано все: рівень видобутку руд, вугілля, робота металургів, машинобудівників, легкої промисловості та інших галузей. Виходжу з того, що названа сільська продукція, безперечно, конкурентоспроможна, а от з продукцією промисловості, крім військової техніки, нам у XX столітті майже нічого було робити на світовому ринку. Такою була наша система, і виправляти тут ситуацію — справа не одного року. А хліб...

— Богом створено, що ми аграрна держава. Та минулого року мали найнижчий валовий з зернових. Послабили технологі дисципліну. Треба ситуацію виправляти. Посилити зацікавленість, наукове забезпечення, оптимальне співвідношення вирощування культур і виробництва м'яса та молочної продукції, спиратися на власну вітчизняну базу виробництва добрив і сільгосптехніки. І тоді ми зможемо і свої потреби у сільгосппродукції задовольняти, і реалізовувати за кордон. Ми можемо, зокрема, відгодовувати дуже велику кількість худоби і для себе, і для світового ринку. Це теж наша перспектива. У нас мають бути створені свої компанії, які мали б вихід на закордонні ринки. Тоді ми будемо вигідно продавати. А не так, як зараз, коли хтось їздить наших господарствах і скупову. Тваринництво, а також хліб, цукор, олія принесуть нам підвищення рівня економіки, рівня життя. Скажімо, американці вже із задоволенням беруть наші томати. Так, ми не вміємо рекламувати, не вміємо ф сувати. Навчимося. Головне продукція чудова.

— І на завершення розмови — кілька слів про ваші надії. Бо посада у вас — з колосальною відповідальністю.

— Так, розумію. Може, дехто й думає, що то воно за чудний чоловік: його вчора обирають президентом аграрної академії, ну й сидів би собі, займався наукою, так ні, він ще й дав згоду стати віце-прем'єром.

Безперечно, робота тяжка. Аж занадто. Але якби я не вірив у перспективу, в ефективність від найтіснішого поєднання аграрної науки і сільського виробника, не пішов би у віце-прем'єри. Вибачте за пафос, але хто має сили, мус працювати, а не відсиджувати. Бо й онуки й правнуки спитають: а що ти робив у складний для України час?

— Спасибі за щиру розмову.

Інтерв'ю вів Сергій ПРАВДЕНКО.

Депутатське сафарі,

або Завзятість, гідна кращого застосування...

Майже два роки минуло від дня обрання мера Києва, а відлуння битви досі не вщухає в серцях деяких колег-депутатів.

Гнів групи депутатів, серед яких було й є чимало функціонерів політичних партій, із усією запеклістю був спрямований на міського главу. Дух революційної перебудови охопив радикалів міського масштабу. А такі нікчемні дрібниці, як транспорт, що знемагає від перевантажень і на який, хоч помирай, а треба знайти кошти, водопостачання, опалення квартир, особливо нинішньої суворої зими, гаряча вода в будинках, прибирання сміття, каналізація і тисячі інших питань, без розв'язання котрих велетенське місто задихнеться, великодушно вішалися на шию «реакційному» мерові. Всі спроби останнього нагадати депутатам-«столичникам», що справу-бо робимо загальну, лишалися голосом волаючого в пустелі. За полюванням на мера багато хто з народних представників геть забули про виборців, які втратили надію знайти своїх захисників, марно атакуючи секретаріат Київради.

А сили «народних трибунів» йшли на те, щоб підключити до своїх боїв максимально високі інстанції, наприклад, адміністрацію Президента, а коли пощастить, то й самого Президента. З цією метою були організовані й провінційно-ієзуїтські статті, й всілякі петиції, де, не утрудняючи себе доказами та моральними сумнівами, намагалися зробити з київського мера осереддя всіх пороків.

Образ ворога нав'язують людям за абсолютного небажання бачити хоч щось позитивне в діяльності міської адміністрації. Адже не секрет, що ситуація в Києві нині значно краща, ніж у будь-якому іншому місті України.

Те, що в Києві повністю збережена і діє система міського пасажирського транспорту, в будинках не відключали світло, робить нашу столицю винятком із усіх міст України. Випадаємо ми із загального ряду й щодо теплопостачання житлових приміщень (температура теплоносія 95 градусів нашим співвітчизникам в інших регіонах України може лише наснитися). Кожне 4-те місце в дитячому садку і кожне 7-ме в школі побудовано торік саме в Києві, одинадцять відсотків нових телефонних номерів, що було введено 1995 року по Україні — київські. А візьмемо ситуацію з житловим будівництвом. Київ у 1,7 раза випереджає середні по Україні показники. Нарешті, вперше за повоєнний період, починаючи з 1993 року, в Києві постійно зменшується черга на отримання житла.

Та й ці показники були б, мабуть, ще кращі, коли б деякі депутати не гребували підставити й своє плече під загальний тягар, згадавши, врешті-решт, про тих, хто делегував їх в будинок на Хрещатику.

Дуже дивні й постійні докори Леонідові Косаківському щодо того, що він надто активно підтримує культурну сферу міста — мистецькі конкурси європейського значення, допомога творчій і науковій інтелігенції, регулярні зустрічі з провідними майстрами української культури. Шкода, що обвинувачі не розуміють того, що має розуміти кожна розумна і освічена людина: коли за цих негараздів кинути напризволяще долі музикантів, акторів, художників, режисерів, науковців, то столиця європейської держави, давній центр слов'янської культури перетвориться просто на велике село.

А в чому причина, що спонукає людей будь-що звалити мера? Хтось бачить на його місці себе, хтось відчуває до нього ворожість, а у когось він, напевне, просто стоїть на шляху.

Ігор ЛОСЄВ,
депутат Київради, доцент Київського університету.

На студентській лаві — муніципальні службовці

Нині триває стажування студентів Академії муніципального управління в Київській міській та районних державних адміністраціях

Академія муніципального управління створена в квітні минулого року за ініціативою Київської міської державної адміністрації та за підтримки уряду для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів державних службовців муніципального рівня й спеціалістів місцевого господарства. Це єдиний вищий навчальний заклад у державі з підготовки кадрів муніципального рівня. Стажування розраховано на всі п'ять років навчання. Воно передбачає залучення студентів до участі у практичній підготовці та проведенні заходів міської державної адміністрації, її відділів та управлінь, повсякденній діяльності різних ланок муніципального управління. Його мета — водночас з навчанням в академії формувати навички практичної роботи майбутніх фахівців, залучати їх до участі у розв'язанні реальних проблем міста, здійсненні місцевого самоврядування.

Чи справді демократичний проект Конституції України,

або Навіщо ринковій економіці тоталітарна держава?

У БЕРЕЗНІ цього року Християнсько-демократична партія України звернулась до Президента України, народних депутатів та лідерів політичних партій України і закликала їх до найшвидшого прийняття нової Конституції України як основного стабілізуючого суспільного чинника. Водночас ХДПУ застерегла всіх учасників конституційного процесу щодо небезпечності для майбутнього України будь-яких відхилень від демократичних принципів регламентації на конституційному рівні основоположних засад життєдіяльності суспільства.

На жаль, як перший варіант проекту Конституції, підготовлений робочою групою Конституційної комісії, так і доопрацьований її робочою підкомісією, не позбавлені саме тих вад, без уникнення яких неможливо схвалити його як Основний Закон демократичної правової держави.

Звичайно, розділ про права і свободи є, так би мовити, візитною карткою будь-якої демократичної конституції. В цілому такий розділ зазначеного проекту відповідає європейським стандартам, як, до речі, і відповідні розділи інших проектів, зокрема ХДПУ. Однак принципи і порядок формування виконавчої та судової влади, як це пропоновано в офіційному проекті, викликають сумнів у надійності забезпечення прав і свобод громадян у реальному житті, робить їх декларативними і декоративними. За проектом, не визнається і не закріплюються пріоритет прав і свобод людини, що є визначальною рисою правової держави і громадянського суспільства.

Ідеться, зокрема, про одноосібне призначення Президентом на ключові посади державної виконавчої влади, включаючи глав обласних і районних адміністрацій, які наділяються всією повнотою одноосібної влади на місцях. Як сьогодні ці посадові особи діють і в чиїх інтересах, як вони реагують на масові порушення прав і свобод громадян, яку несуть за це відповідальність — усім відомо. І цей статус-кво пропонується закріпити вже на рівні Конституції.

Ідеться також про призначення Президентом усіх суддів України (судді Верховного Суду України обираються сенатом, але також за поданням Президента). Отже, цілковиту залежність судової влади від виконавчої буде забезпечено. Але як бути із судовим захистом прав і свобод від посягань на них з боку виконавчої влади? Це **по-перше.**

По-друге, в проекті відсутнє положення про те, що народ здійснює владу не лише безпосередньо (референдуми) і через органи державної влади, а й через місцеве самоврядування, чим істотно обмежується саме народовладдя.

По-третє, не вказується на світський характер держави, не визначаються її відносини з Церквою.

По-четверте, відсутні положення про державну підтримку, в тому числі й фінансову, діяльності політичних партій, що штовхає їх на сумнівні зв'язки як усередині країни, так і поза її межами, не сприяє політичній структуризації суспільства і влади.

По-п'яте, обмежується право народу на референдум, в тому числі і на дострокове припинення повноважень Президента, в тому разі, коли стане очевидною його професійна неспроможність. Натомість, народ — єдине джерело влади і носій національного суверенітету, який належить йому без жодних застережень і умов.

По-шосте, обмежується установча функція парламенту (законодавчої влади) у формуванні інших гілок влади — виконавчої та судової, що неприпустиме для демократичної правової держави.

По-сьоме, порушено принцип паритетності (адекватності) механізму стримувань і противаг між законодавчою і виконавчою владами на користь останньої.

По-восьме, концентрація повноважень, якими, за проектом, наділяється Президент, у галузі державної влади взагалі, у формуванні виконавчої влади і судової зокрема, створює небезпеку зосередження надмірної влади в одних руках, відтворення неототалітарної системи, загрожує самій демократії, що зароджується.

По-дев'яте, призначення і звільнення одноосібно Президентом глав обласних, районних адміністрацій і наділення їх повноваженнями безпосереднього керівництва відповідними територіями, обмежує місцеве самоврядування, а значить і саме народовладдя, робить його декоративним, зрештою, суперечить Європейській Хартії місцевого самоврядування.

Ми назвали лише основні зауваження до проекту Конституції, але такі, які свідчать, що він у своїй значній частині не зовсім демократичний.

Порівняльний аналіз проекту, підготовленого робочою групою Конституційної комісії, а також його доопрацьованого варіанту засвідчує, що істотних змін, принаймні із зазначених позицій, не відбулося. Навпаки, за багатьма положеннями цей проект значно погіршився. Про це, зокрема, йдеться у публікації одного із авторів проекту, доктора юридичних наук, професора В.Шаповала в «Голосі України» від 26.03.1996 р. Автор слушно зазначає про неузгодженість з конституційною теорією і практикою деяких положень проекту (ст.ст.71, 78—79), найбільш недоречним вважає він звуження кола суб'єктів законодавчої ініціативи за рахунок народу, що об'єктивно звужує народний суверенітет, а відтак і народовладдя, цілком несприйнятним також є вилучення права законодавчої ініціативи з компетенції Кабінету міністрів, що порушує, за його словами, стрункість конституційної моделі, яка була закладена у попередньому проекті.

У зв'язку з цим зберігають свою актуальність критичні зауваження до цього проекту Конституції, висловлені окремими членами Конституційної комісії, в тому числі і тими, що брали участь у його доопрацюванні, під час його обговорення на засіданні Конституційної комісії 23 листопада 1995 року. А сьогодні, схоже, про них забули і дуже активно підтримують вказаний проект. Варто про це нагадати, це стане у пригоді під час доопрацювання проекту Конституції, який, як зазначалося, відтоді практично не змінився.

Цитуємо за стенограмою засідання Конституційної комісії.

С.Головатий: «Як міністр юстиції, тобто як посадова особа, що за всіма канонами демократичних країн світу виступає офіційно юридичним консультантом глави держави та уряду, я хочу зазначити суттєві вади проекту, які, в разі схвалення, з одного боку, не забезпечать Україні демократичний устрій, а з другого, не дозволять Міністерству юстиції виконати покладені на нього завдання та функції». «Проект в своїй основі є також суперечливим. Зміст розділів — від І по XII, по суті, не відповідає принципам, закладеним у статтях 1.6 та 8 розділу І. Зміст розділів від II до XII дозволяє зробити висновки про те, що коли ці розділи будуть схвалені в тому вигляді, в якому вони є, тоді навряд чи Україна буде правовою державою, тому в Україні не діятиме принцип поділу влад, і в Україні не діятиме принцип верховенства права, а отже, вона не може називатися правовою». Золоті слова, пане Головатий, вони гідні тієї посади, яку ви обіймаєте. Вони слушні і щодо цього варіанту проекту Конституції.

Не можемо не погодитися і з такими вашими зауваженнями до проекту, пане міністре юстиції України: «З огляду на відповідальність Міністерства юстиції за здійснення судової реформи в Україні та утвердження її як незалежної гілки влади, можу стверджувати, що в цьому проекті судова влада є надзвичайно слабкою і нерівнозначною за силою й відношенням до законодавчої й виконавчої». Саме так воно і є, але як бути із судовим захистом прав і свобод громадян, розділом про які дехто намагається прикрити загальні вади проекту?

За цим проектом Президент України визначається тільки як глава держави (ст.101), але за конкретними повноваженнями він є фактично і главою всієї виконавчої влади (призначає Прем'єр-міністра України та всіх членів Кабінету міністрів, керівників інших центральних органів виконавчої влади, глав державних адміністрацій (ст.105 п.п.9—10), йому підпорядкований Кабінет міністрів України (ст.111). При цьому зберігається посада Прем'єр-міністра, як-то кажуть, «хлопчика для биття».

Як тут не згадати досить слушні міркування з цього приводу члена Конституційної комісії і робочої підкомісії І.Зайця: «У нас на Україні голосували за Президента, два рази вже голосували, як за главу держави і як за главу виконавчої влади. Тому я думаю, що ми повинні і далі стояти на цій точці зору. Не може бути тут жодних компромісів. Якщо Президент сформує виконавчу гілку влади, він мусить вважатися главою виконавчої влади. Інакше нічого доброго із цього не вийде. Тут наша позиція така, щоб узгодити і відповідальність, і права Президента». Дуже вірно підмічено, а то, за проектом, прав у Президента стільки, що й світ не бачив, а відповідальність — на безправному прем'єрові. І справді, нічого доброго з цього не вийде.

Доречно процитувати тут і А.Бутейка, іншого члена Конституційної комісії: «Ми дотримуємося тієї самої старої позиції, яку ми займали, що виконавча влада має бути міцною в рамках своєї компетенції, ефективною і, образно кажучи, одноголовою». Саме так, одноголовою і, бажано, відповідальною.

Але найбільш слушними з цього приводу є зауваження О.Емця, також члена Конституційної комісії і робочої підкомісії, а тепер і віце-прем'єра з політико-правових питань: «Так, у цьому проекті, справді, є серйозний перекіс у противагах між виконавчою і законодавчою владами. Але, на жаль, цей перекіс зроблений, на мій погляд, досить таки грубо (і на наш також) і не дає можливості не просто збалансувати законодавчу, виконавчу владу, а не дає можливості збалансувати саму виконавчу владу. Зробити її достатньо мобільною, впливовою, здатною реагувати швидко на ті виклики, які завжди з'являються у перехідний період, у період становлення нової держави, нової соціально-економічної системи. Фактично, і про це вже сьогодні було сказано, не зрозуміло, хто очолює уряд держави (і насправді — хто?). Фактично не зрозуміла функція Кабінету міністрів (нам, до речі, також). «Якщо беремо французький варіант, усі документи приймаються, вони всі підписуються Президентом, але всі вони приймаються на засіданні Кабінету міністрів. Або беремо цей варіант, або пускаємо в більш автономне плавання Кабінет міністрів, і тоді відповідальність лягає на Прем'єр-міністра і на Кабінет міністрів як колективний орган. На жаль, це питання не розв'язане, і це серйозно послаблює текст закону». Цілком слушно, пане віце- прем'єр, а то повноваження — Президенту, а відповідальність — прем'єру і Кабінету міністрів. (Недобре виходить, як зауважив пан О.Заєць). На жаль, пане Ємцю, ця ситуація залишається і у тому варіанті проекту Конституції, над яким працювала робоча підкомісія. На завершення процитуємо і таке зауваження О.Ємця. «Я вже не торкатимуся судової влади, критика, я вважаю, була досить-таки достатньо аргументована, що судова влада, за цим проектом, залишається дуже слабкою ланкою нашого конституційного устрою». Знову ж таки, а як бути із захистом прав і свобод громадян?

Завершити наші міркування щодо демократичності проекту Конституції України, мабуть, варто посиланням на ставлення до нього (саме до нього, тому що він таким, як ми це показали, і залишається) пана В.Чорновіла. Цитуємо «Час-Time» від 24 листопада 1995 року («А де ж український народ. Про проект нової Конституції України»): «Знайомство із проектом Конституції, нарешті поданим робочою групою Конституційної комісії України, навіює глибокий смуток і ще глибшу тривогу. При всій своїй підкресленій антипартійності запропонована Конституція, якби була такою прийнята, відверто і навіть цинічно обслуговувала б одну-єдину партію — партію влади». Ми повністю поділяємо цей глибокий смуток і ще глибшу тривогу, бо на це є всі підстави. До речі, така партія влади нещодавно організаційно оформлена, правда, називається вона чомусь Народно-демократична. А що вона є саме партією влади, говорять посади її керівного складу — три віце-прем'єр-міністри України, міністр Кабінету міністрів та його один із заступників, голова Фонду держмайна України, заступник голови Верховної Ради України, голова Держтелерадіо України на інші. Більше того, ця партія влади, даруйте, панове, народно- демократична «заради активізації конституційного процесу запропонувала створити громадський штаб з організації роботи щодо обговорення та прийняття Конституції. Леонід Кучма підтримав таку ініціативу» (див. «Урядовий кур'єр», № 60—61 від 30 березня 1996 р.).

Ви справедливо, пане Чорновіл, зазначаєте, що «запропонований проект Конституції глибоко антипартійний», бо він справді не містить положень про місце і роль політичних партій у житті суспільства, особливо про державну підтримку діяльності партій, без чого марно говорити про політичну структуризацію суспільства.

Ви, пане Чорновіл, справедливо зазначаєте, що «проект Конституції по суті своїй антипарламентський», оскільки «йдеться не про спробу утвердити президентський тип держави, в якому парламент, до речі, теж грає значну роль (згадайте США). Йдеться про серйозніше — спробу паралізувати діяльність парламенту взагалі». «Я назвав тільки основні вади проекту, які не дають можливості брати його навіть за основу для подальшого обговорення». Однак його було взято за основу і таким залишено й сьогодні. До речі, є в ньому «і неясний дуалізм регіональної влади (зберігаються і виконкоми, і держадміністрації), і відверте посягання на місцеве самоврядування».

Ми віримо, що названі вище учасники конституційного процесу пам'ятають свої конструктивні і принципові зауваження до проекту Конституції і зроблять все, щоб позбавити його всіх вказаних вище вад, та прийняти зрештою нову Конституцію України, справді демократичну, яка надійно захищала б права і свободи громадян. Закликаємо до цього всіх, кому не байдужа доля України, не тільки незалежної, а й правової.

Віктор ШИШКІН, народний депутат України;
Віталій ЖУРАВСЬКИЙ, голова ХДПУ.

ГАРАНТІЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДВИЩАТЬСЯ

КООРДИНАТОР депутатської групи «Незалежні», відомий учений, академік Володимир СЕМИНОЖЕНКО — один з ініціаторів прийняття нової Конституції України у Верховній Раді в найкоротший термін.

Як розвиватиметься конституційний процес в Україні і яке політичне майбутнє чекає нашу державу — про це йдеться в інтерв'ю з ним журналіста Володимира ПОЛТАВСЬКОГО.

— Володимире Петровичу, нова Конституція має водночас містити і стимули стабільності, і стимули до позитивних змін. На що, на вашу думку, слід звернути увагу насамперед під час розв'язання цього непростого двоєдиного завдання?

— Виокремлю три ключових моменти. Перший — це взаємостосунки в трикутнику парламент—Президент—уряд і взагалі проблема поділу влади. Другий — ідея двопалатності парламенту. І третій — власне, який виходить за межі запропонованого документа, проблема прийняття Конституції.

— На перше місце ви поставили проблему поділу влади. Проте багато хто критикує проект Конституції саме за те, що він порушує паритет влади на користь Президента. В зв'язку з цим позиція Олександра Мороза, здається логічнішою і послідовнішою, бо основний мотив його останніх виступів на «конституційні теми» — це цілковите розмежування повноважень між виконавчою і законодавчою гілками влади...

— Спочатку відповім на другу частину вашого запитання. По суті, Олександр Олександрович дотримується американської конституційної традиції поділу влади. Хоча, якщо бути до кінця послідовним, то поділ влади має поширюватися і на законодавчий орган — у вигляді двопалатного парламенту. Я не обмовився, бо цілковитий поділ влади немислимий без існування верхньої палати парламенту. До речі, американська традиція поділу влади, окрім усього, передбачає відсутність такої класичної форми європейського парламентаризму, як відповідальність виконавчої влади перед парламентом...

Тепер повернуся до першої частини вашого запитання. Взагалі, у питаннях конституційного будівництва та запровадження нових державних інститутів треба бути точнішим. Наприклад, багато хто стверджує, що тільки парламентська форма правління дає сильну законодавчу владу. Так от, якраз навпаки: в парламентських демократіях співвідношення має перевагу на користь саме виконавчої влади! Бо партія або партії, що отримали більшість на парламентських виборах, сформувавши уряд, мають гарантовану й практично не обмежену можливість проводити свої рішення. Між іншим, американська система, що, як відомо, є президентською, сприяє формуванню сильного законодавчого органу: Президент безпосередньо очолює виконавчу владу, та при цьому не має права на законотворчість, і виключно двопалатний Конгрес є органом законодавчої влади...

— Так, цікаво... Тоді мені хотілося б уточнити: на яку ж традицію поділу влади, на вашу думку, спирається поданий проект Конституції України?

— Скоріш за все, переважна його частина базується на французькій змішаній, або президентсько-парламентській, формі правління. Політологи називають її ще президентсько-прем'єрською.

— У чому її характерні особливості?

— Головна особливість — численні обмеження та збалансованість повноважень різних органів влади і, як результат, не цілковитий поділ властей за американським зразком, а взаємний контроль і стримування. Зокрема, в рамках цієї моделі допускається право законодавчої ініціативи з боку президента та уряду, тобто органи центральної виконавчої влади отримують змогу здійснювати частину повноважень законодавчої влади. Та, з другого боку, і саме тому, парламент також здійснює контроль за урядом, за призначенням прем'єр-міністра та членів Кабінету міністрів і навіть має право на виявлення вотуму недовіри урядові. Проте, в свою чергу, і це право парламенту відправити уряд у відставку врівноважується правом Президента на розпуск парламенту, який оголосив уряду вотум недовіри, і правом на призначення нових виборів парламенту. В цьому, коли хочете, своя «залізна» конституційна логіка.

— Але вже були висловлювання, що обговорюваний проект відрізняється від змішаної моделі. Подейкують про «суперпрезидентську» владу...

— Тут ви водночас і маєте рацію, і не маєте. Як я уявляю, за основу взято все ж таки французький варіант (або змішана президентсько-парламентська республіка), проте з деякими елементами і американської, і російської — «суперпрезидентської» — системи. Зокрема, відповідно до поданого проекту Конституції, Президент України отримує більше повноважень з формування й контролю за діяльністю уряду, а також щодо здійснення виконавчої влади на місцях. По суті, конструюється «двоголова» модель виконавчої влади «президент—прем'єр»: Президент здійснює загальне політичне керівництво і контроль за діяльністю всієї «виконавчої вертикалі». Прем'єр — керує урядом, безпосередньо координуючи і спрямовуючи його діяльність.

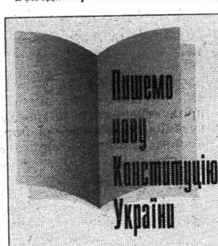
— Вважаєте, це найкращий варіант?

— Він не ідеальний, але оптимальний — за наших умов. Звісно, як демократи за переконаннями, всі ми розуміємо, що можливо ідеальним варіантом державного устрою було б парламентське правління і, відповідно, уряд, який формується партіями, що перемогли на виборах до парламенту, і цілком підзвітний парламенту. Та де взяти ці ідеальні умови? Де ці партії? Давайте дивитися на речі реально: в найближчому майбутньому в Україні навряд чи все це буде. На мій погляд, не готові ми ще до такого варіанту державного устрою. Сьогодні забезпечити сфокусоване керівництво — подобається це комусь чи ні — може тільки Президент з широкими повноваженнями. Одне побажання — Президент має бути постаттю консолідуючого плану. А широкі можливості дають Президентові — як главі держави, як гаранту національного розвитку та економічних реформ — свободу політичного маневру: уряд і урядовий курс можуть змінюватися, та загальнополітичне керівництво і загальнополітична стратегія при цьому залишаються незмінні. І не можна сказати, що Президент перебуває поза конституційним і демократичним контролем — ні, навпаки, перебуває під, мабуть, найсуворішим контролем. Адже саме Президент — і тільки він один — несе найвищу політичну й моральну відповідальність за обраний ним той чи той політичний курс: перед народом України на всенародних виборах.

Водночас і уряд несе відповідальність не тільки перед Президентом, а й перед нижньою палатою парламенту у випадках, передбачених ст.ст. 85, 86, 90 проекту Конституції. Тим паче, що згідно зі статтями 96 і 97 проекту, нижня палата має таке могутнє знаряддя впливу на Президента та уряд, як затвердження бюджету, без якого виконавча влада втрачає змогу нормально функціонувати.

Володимир СЕМИНОЖЕНКО

Хоча можу зазначити, що проект містить певну дозу неясності у низці «Президент—прем'єр—Національні Збори», — що за певних умов може призвести до дестабілізації державного управління.

— Ви маєте на увазі думку, що побутує, про слабкі контрольні функції Національних Зборів за діяльністю уряду та Президента?

— Ні. На мій погляд, норми нашого конституційного проекту не дуже відрізняються від аналогічних норм нині чинної французької Конституції. Хвилює інше. А саме — дещо невизначений статус Прем'єр-міністра. У тій самій французькій Конституції статус прем'єра підвищено, зокрема, за рахунок надання йому права законодавчої ініціативи. А в нашому проекті це право належить тільки Президентові та Національним Зборам — дивіться статтю 93, і до кінця не ясно, чи надано такі повноваження прем'єрові... Скоріш за все ні, аніж так, бо згідно з тією самою статтею 93 проекту від імені виконавчої влади законопроекти вносить лише Президент.

— Думаєте, це так важливо?

— Переконаний, що в питаннях конституційних повноважень дрібниць і замовчувань не повинно бути. Така «дрібниця» може фактично призвести до того, що всі законопроекти від виконавчої влади готуватиме не Кабінет міністрів, а Адміністрація Президента, про повноваження якої, зазначу, в проекті Конституції не сказано певно... Мені здається, що тут мимоволі закладається можливість виникнення штучної суперечності всередині виконавчої влади: між Адміністрацією Президента, яка через це може набути функції якогось там політичного квазіуряду, та Кабінетом міністрів, функції якого тим самим зводяться до функцій лише оперативного господарчого управління. На мій погляд, ініціативу щодо поточного законодавства, а особливо щодо розроблення фінансових законів — бюджет, податки і т.ін. — було б доцільно закріпити за Прем'єр-міністром. А Президентові та його Адміністрації логічно було б зосередитися на виробленні загальнополітичної стратегії держави, розробці фундаментальних законів, що визначають майбутнє нашої держави.

— Так, схоже, що проблема двопалатності парламенту стає однією з головних у суперечках навколо Конституції. Багато хто не приймає ідеї створення верхньої палати на тій підставі, що це тільки послабить парламент і посилить й без того сильну президентську владу. Отож, на вашу думку, чи доцільно створювати ще одну палату парламенту?

— Знаєте, і мені ця ідея здалася малосимпатичною. Відразу виник сумнів: а чи не затягнеться законодавчий процес, чи не буде непорозуміння між палатами, чи не ускладнить це відносини між Президентом і парламентаріями? Та й виборці мають право запитати: а чи варто плодити ще одних депутатів (хоча називатимуть їх сенаторами), на утримування яких доведеться розкошелитися платникові податків, тоді як казна порожня, зарплату не виплачують місяцями і т.ін.? Так, такі міркування небезпідставні. Проте, не бажаючи нікого образити, зазначу: це все ж таки дуже поверхневий погляд. Бо насправді і Україна загалом, і кожен її мешканець виграють багато більше, аніж втрачають. Бо внаслідок появи в парламенті верхньої палати ми можемо одержати стратегічний виграш у головному — конституційні гарантії стабільності нашої політичної системи значно підвищуються. А це аж ніяк не гроші, це — життя людські...

Розгляньмо цілком можливу ситуацію. Через політичні обставини Президент змушений іти на розпуск нижньої палати, що проектом передбачено. Проте в даному разі верхня палата продовжує функціонувати. При цьому вона стежить за легітимністю обрання нових депутатів до нижньої палати і в період між розпуском та виборами є належною противагою Президентові і виконавчій владі, а також забезпечує наступність законодавчого процесу. А зважаючи на найвищу легітимність, значні можливості та особисті якості майбутніх сенаторів, ви розумієте, що я маю на увазі: навіть затятий тиран навряд чи наважиться на якісь різкі, а тим більше — авторитарні дії...

— Виходить, що саме прихильники сильного парламенту мають бути зацікавлені в двопалатності багато більше, аніж Президент?

— Так! І в цьому, коли хочете, якийсь парадокс. Саме двопалатність значно зміцнює парламент — як політичний інститут держави. Причому водночас позбавляє його повинності бути вотчиною одного — нехай і видатного — політика. До того ж, не забуваймо про баланс інтересів у суспільстві. Пересічний громадянин хоче порядку й стабільності в державі. А отже треба, щоб його інтереси обов'язково було представлено в законодавчому процесі, навіть попри те, що його голос у меншості. Бо може вийти, що та чи та фракція або політична сила, отримавши незначну перевагу голосів на виборах (причому тільки з числа тих, хто брав участь у голосуванні), може становити більшість у нижній палаті і тим самим монополізувати представництво інтересів усього населення країни. І в цьому разі саме верхня палата може забезпечити розумний баланс інтересів усіх реально існуючих суспільних верств.

Причому двопалатний парламент є не тільки в США та інших федеративних державах, а й в унітарних європейських державах. Для того, щоб, зокрема, регіональні особливості всередині цих держав було представлено на рівні інститутів вищої законодавчої влади. До речі, в нефедеративних державах верхню палату іноді називають палатою роздумів, бо саме вона покликана трохи потамувати шал пристрастей у нижній палаті для того, що урівноважити законодавчий процес, зробити закони зваженішими й точнішими, такими, що враховують усе наявне розмаїття інтересів. Основну функцію в законодавчому процесі в нефедеративних державах несе нижня палата, а верхня служить таким собі «законодавчим решетом», що забезпечує проходження лише «високоякісних законів».

Позитивну роль верхньої палати оцінили практично в усіх розвинених державах світу. Наведу такий факт: у всіх європейських країнах, де чисельність населення перевищує 10 мільйонів чоловік, як правило, існує двопалатний парламент. Навіть в Ісландії з її маленькою територією і населенням лише близько трьох мільйонів чоловік ісландський парламент альтинг — має дві палати. Крім того, верхня палата, як правило, більш прагматична, більш прогнозована, менш підвладна політичним пристрастям і більш консервативна — в хорошому розумінні цього слова. Завжди розумно закладати рівновагу до самої законодавчої влади: цим неначе зменшується надмірний запал нижньої — «партійної» частини парламенту.

Згадаймо нещодавній наочний приклад: нервову, емоційну денонсацію Біловезьких угод Держдумою Росії і зважену холоднокровну реакцію на це рішення можновладців з Ради Федерації.

— Яка ваша думка щодо процедури прийняття нової Конституції?

— Заздалегідь прошу вибачення за деякий пафос. Але, здається, всі недостатньо усвідомлюємо ту відповідальність, яку ми, народні депутати, несемо перед народом України за прийняття Конституції незалежної держави. Треба розуміти, що за нинішніх умов навряд чи можна створити бездоганний конституційний документ. Ситуація ускладнюється ще й тим, що різні групи всередині нинішньої вітчизняної політичної еліти нерідко розглядають Конституцію з точки зору своїх нагальних інтересів і не проти використати її як спосіб легітимного закріплення своїх привілеїв.

І це, хоч як прикро, також об'єктивна реальність...

Я бачу один вихід — шукати компромісу. Шукати й обов'язково знайти — задля майбутнього наших дітей, нашої країни. І нехай ця Конституція ввійде в нашу історію як Конституція компромісу та консолідації, тим паче що поданий проект уже є доброю, цілком прийнятною основою для початку такого компромісу. Проте цей компроміс має бути розумний.

Я — безперечний прихильник того, щоб Конституцію приймала нинішня Верховна Рада. Це дуже важливо, передусім, для неї самої.

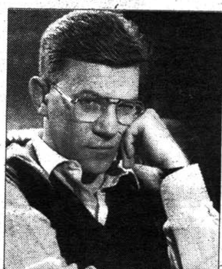
Сьогодні часто нарікають на відсутність загальноукраїнської об'єднавчої ідеї. Так, громадські сили, умовно кажучи, національно-патріотичної орієнтації, як таку висувають ідею єдиної соборної України; прагматики бачать об'єднавче начало нації переважно в економіці. Все це, безперечно, важливо. Та пригадаймо приклад, гідний усілякого наслідування, який постійно демонструють усьому світові американці, французи, німці: їхнє ставлення до своєї Конституції. Можливо, саме ідея конституційного патріотизму, гордість за свою незалежну державу, побудовану на принципах справді демократичної Конституції, і дасть змогу, нарешті, консолідувати політичну еліту, різні гілки влади, Схід і Захід України в єдину українську націю! Мені здається, що Верховна Рада України, прийнявши нову Конституцію, всебічно сприяла б великому об'єднавчому процесу. Подавши особистий колективний приклад конституційного патріотизму.

КОЛИ ФІНАНСИ НЕ БУДУТЬ ПІДРИВАТИ ЕКОНОМІКУ

Чи буде 1996 рік роком зміцнення фінансово-цінової системи, чи ми знову матимемо несподівані злети та падіння, які позбавлять нас хоч якої-небудь капітальної грошової стабільності?

Внутрішні передумови стабільності поки що явно відсутні: надмірні податки, надлишкові державні позики за надзвичайної ринкової ставки процента, нестача кредитних ресурсів, затримка в прийнятті державного та місцевого бюджетів, заборгованість держави перед закладами, які фінансуються з бюджету. До того ж суб'єктивно заниженим здається прогноз інфляції (34%), насправді потреби в бюджетних витратах можуть бути значно вищими. Що заважає сьогодні реальній стабілізації?

Насамперед недосконалість утворення та розподілу бюджету.

Володимир ЛАНОВИЙ

Усім рокам українського «бюджетомучення» властиво:

а) прийняття бюджету так пізно, що він вже не потрібний (від 2 до 5 місяців після початку року);

б) абсолютна невідповідність фактичних витрат законодавчо затвердженим — як за структурою, так і за загальними обсягами (перевищення на 30—50%);

в) ігнорування встановлених меж бюджетного дефіциту (в 1991 р. його фактичне значення в загальному обсязі витрат — 52% за законного — 16%, в 1992 р. — відповідно 57 та 3,8%, в 1993 р. — 28 та 17%, в 1994 р. — 28 та 0%);

г) емісійне та безповоротне покриття бюджетного дисбалансу, що породило ще один парадокс: за таких розмірів дефіциту держава змогла не бути боржником у свого народу;

д) фінансування витрат та збитків державного сектора економіки здійснювалось і за позабюджетними каналами — не забезпеченим кредитуванням підприємств через уповноважені банки.

Не потрібно особливих доказів недопустимості всіх цих вад бюджетної політики. **Обгрунтування затрат та прозорість витрат — обов'язкові вимоги для демократичного суспільства. Держава має повертати борги людям та підприємствам, а не цинічно вилучати їх доходи через механізм інфляційного знецінювання. Граничний дефіцит має бути мінімізований, а його перевищення, як і будь-яке незаконне додаткове державне фінансування, — юридично неможливе.** Не повинно бути і свавілля окремих керівників.

Подібне можливе лише тоді, коли проект бюджету буде розглядатися Кабінетом міністрів та Верховною Радою не поспіхом і не під «дулом» страйків та ультиматумів у зв'язку з фронтовим положенням в усіх бюджетних організаціях, а виходячи із цілей та принципів економічної політики, з урахуванням структурних змін, об'єктивних тенденцій та за нормативними розрахунками.

Якщо розпочати всі ці роботи своєчасно, можна буде скласти та затвердити зважений бюджет до початку року та цим виключити першу передумову неплатежів — відсутність коштів на рахунках бюджетних організацій. А це стане можливе за нової методології та порядку складання.

Іншою передумовою назвемо надмірну централізацію фінансових розподілів. Сьогодні головні кошти централізації — податки та платежі, державні запозичення, консолідації в бюджеті пенсійного фонду і фонду зайнятості. Якщо зменшити таку централізацію (нині бюджет України складає 55 % від ВВП, Казахстану — 32, Германії — 25, Латвії — 23, Японії — 17 %), сформувалося б більше ресурсів для розрахунків та кредитування, не потрібно було б з будь-якого приводу звертатися до уряду.

Особливо спотворена система непрямих податків. ПДВ занадто високий (середнє його значення в Європі — 10—12%, а у нас — 20%). Акцизи виплачуються з товарів, споживання яких обмежувати не можна, — меблів, побутової техніки, автомобілів, якісних продуктів харчування. Імпортні мита стримують надходження необхідних сировини, обладнання, одягу. Допускається нарахування одних податків на інші. Все це не може не роздувати ціни і не скорочувати внутрішній економічний обіг та надходження до бюджету.

У системі прямих податків фактично повністю «вимітаються» прибутки підприємств. Відбувається багаторазове оподаткування одних і тих самих доходів (наприклад, податки на прибутки, дивіденди, землю). Діють неправомірні фіскальні платежі (в інноваційний, чорнобильський, галузеві, місцеві фонди та ін.). Занижені відрахування у відновлювальні фонди підприємств (амортизації, заробітної плати, витрат майбутніх періодів) та завищений прибуток для оподаткування.

Звернемо також увагу на обмеженість та небезгрішність використання для фінансування бюджетного дефіциту механізму державної позики. Особливо він небезпечний в умовах гіперінфляції: можна набрати позик під сьогоднішні супервисокі проценти, а платити ці проценти потрібно буде більш вагомими грошима, коли інфляція різко знизиться. Вихід — мінімізувати розмір дефіциту та спробувати його покрити зовнішніми позиками. Ресурси саме внутрішньої позики варто залишити лише для тимчасового порушень надходжень до бюджету, щоб запобігти навіть мінімальних затримок у фінансуванні та виплатах.

Бюджет, яким будуть вичерпані всі централізовані загальнодержавні витрати, тобто ліквідовані позабюджетні кредити і так звані позабюджетні та галузеві фонди і не допущені дефіцитні емісійні вливання, серйозно загальмує інфляцію.

Оцінюючи наш бюджетний механізм, не можна не обмовитися ще про одне — про його якість, тобто про те, **що ми фінансуємо і які від того економічні наслідки.** Ми фінансуємо витрати на утримання — державну владу, соціальний захист населення, пенсії, допомогу (у 1996 році приблизно 44% усіх витрат) — зовсім мало — на інвестиції (6%) та експлуатацію (32—34%). Якщо врахувати, що ще біля 17—18% складають обов'язкові непродуктивні витрати (обслуговування та погашення боргів, покриття збитків, поповнення держрезервів і т.ін.), то видно, — структура державних витрат не сприяє функціонуванню загальнонаціональних систем (оборони, правопорядку, охорони здоров'я, освіти, житлово-побутових комплексів).

Ми роздуваємо державний та зовнішні борги, але не фінансуємо інвестиції, закладаємо збитки в майбутнє і не стимулюємо розвиток.

Бюджет створює ніби зовнішні передумови для роботи грошей. Треба, щоб останні швидко рухалися на кожному підприємстві, в господарстві, сім'ї та між ними. Коли зарплата не видається 3—4 місяці, газ, електроенергія та побутові послуги відпускаються часто без всілякої надії на грошову компенсацію, а погашення поточних зобов'язань щодо імпортних поставок розтягується на роки, тоді в системі грошового обігу виникають тромби, інсульти та анемії. «Кров» в непрацюючі органи вливається ззовні, але судини вже розірвані, а сама «кров» виявляється не тієї групи і мертвіє в непрацюючих органах.

Першопричини такого положення, з одного боку, у тому, що більшість підприємств так і не стали фінансово автономними і матеріально відповідальними. Їхні активи малоліквідні, капітали регулюються міністерствами і нема механізмів стягнення боргів. З іншого боку, у тому, що супервисокий централізм не переборений і в кредитно-грошовій сфері: інфляція «з'їдає» купівельну спроможність залишків коштів на рахунках підприємств та вкладів населення; зростання ресурсів кредитних банків стримується штучно, а головна частина коштів для розрахунків розподіляється централізовано і селективно («під програми уряду»). Ці першопричини беруться із планової, безгрошової, одноликої за формою власності (і відповідальності) системи. Однак залишаються і внутрішні вади самого грошового механізму.

Перше питання — керування грошовою масою. Емісія грошей поки що не йде за очікуваною динамікою цін. Навпаки, інфляція в останні роки не прогнозувалася, а гроші видавалися на першу вимогу уряду чи груп політичного лобі. Причому, всупереч вимогам розподілу ресурсів за найефективнішими проектами і забезпечення контролю за їх зворотністю, емісійні гроші видавалися не кредитним банкам, а Кабінету міністрів.

Як привести до поточної рівноваги гроші і товари, мінімізуючи коливання цін? Можна зменшити грошову масу, збільшуючи нормативи обов'язкових резервів кредитних закладів, продаючи облігації та векселі Національного банку, збільшуючи ставки платежу за кредити, надані у порядку рефінансування комерційним банкам (під їх облігації та векселі), продаючи резервну валюту за українські гроші. Це все не адміністративні, монетарні методи вирівнювання (їхні антиподи — «кредитні стелі», наказове вилучення коштів підприємств та банків для погашення боргів уряду, конфіскаційна грошова реформа тощо).

Однак найбільш розумним та доцільним є лише метод рефінансування під облігації та векселі кредитних банків. Він єдиний сприяє швидкому перерозподілу фінансових ресурсів і досягненню потрібної рівноваги. Використовуючи його можна швидше знизити ставку рефінансування, що означає і процент по кредитах. Очевидно, він має переважати, доповнюючись іншими лише в особливих випадках.

Зниження процентних ставок — одна із ключових проблем сьогодні, коли вони стали бар'єрами для обігу грошей. Рішення цієї проблеми стримується не лише ростом цін, але й іншими обставинами: високим ризиком кредитування, дефіцитом кредитних ресурсів, монополізацією банківської сфери.

Для всіх очевидно, що платіжні відносини не мають допускати накопичення хронічної заборгованості. Необхідно досягти оперативного погашення платіжних зобов'язань — і міжгосподарськими двотристоронніми взаємозаліками, і введенням багаторазових векселів, і використанням банківських кредитів під заставу товарів, майна, землі, валюти, акредитивів.

Іншою передумовою покращення розрахунків і платежів є збільшення ліквідності активів підприємств, володіння ними майновими та борговими цінними паперами як засобами гарантії платежів. Однак головним для цієї мети є **зростання капіталів банків стосовно капіталів їхніх клієнтів та зростання коштів на депозитних рахунках.** Останньому можуть сприяти як загальні обставини — скорочення бюджетного дефіциту та інфляції, зменшення валютних інтервенцій НБУ та зниження податків, так і спеціальні стимули. Зокрема, доцільно лімітувати мінімальний процент по депозитах у монопольних банках, розширити склад послуг і термінових інтервалів по вкладах, ввести ефективне страхування банківських заощаджень.

В останні роки на кредитному ринку відчувалася монополія декількох великих банківських закладів. На жаль, ця монополія державою не лише не обмежувалася, а скоріше підтримувалася — спостерігалися протекціонізм у розподілі емісії, пільгові проценти, державне погашення боргових зобов'язань. В таких умовах лікування національної грошової системи дуже проблематичне. Без конкуренції та рівноправності учасників, а також державного тиску на банки- монополісти (наприклад, регулюванням процентів по їхніх операціях) справа не зрушиться.

В перспективі потрібна банківська реформа: і з реструктуризації боргів та капіталів, і з демонополізації та регіоналізації системи.

Поки цього нема, ми втішаємо себе надією, що все виправить гривна — хочемо зробити переливання крові без лікування серця, судин та органів кровотворення.

Фінансова стабільність та початок підйому виробництва нерозривно зв'язані і з покращенням міжнародних функцій нашої грошової системи. Зокрема, мова йде про забезпечення функціонування та обмін наших грошей не лише всередині країни, а й за кордоном. Без цього стійкість грошей неможлива. Це підтвердив радянський рубль, це історично підтверджено долею валют, які знаходилися в ізоляції (включаючи і європейські валюти, і японську ієну, і долари США). Україні потрібна грошова одиниця, що вільно конвертується усіма потенціальними її іноземними власниками у тверді західні валюти за стійким та взаємоприйнятним курсом. У цьому випадку вона може стати резервною не лише всередині країни, а й за кордоном, матимемо змогу надавати міжнародні кредити в нашій валюті, розраховуватись нею з імпортерами, використовувати для операцій на міжнародних валютних, фондових, товарних та золотому ринках.

Першим кроком до зовнішньої конвертованості є досягнення стабільності обмінного курсу. Треба спробувати досягти цього без «прив'язки» до якої- небудь однієї або декількох валют (схема японської ієни).

В сьогоднішніх умовах для досягнення стабільності обмінного курсу необхідно: стійке перевищення експорту над імпортом, обмежувальна емісійна політика в країні, приплив іноземних капіталів та кредитів в Україну.

Отже, первісний пункт в галузі зовнішньої економіки — збільшення експорту та вихід на стійкий позитивний торгівельний баланс. Цього не можна досягти за завищеного обмінного курсу національної грошової одиниці і примусового вилучення валютної виручки у експортерів. Але саме такі явища були властиві Україні у 1994 та 1995 роках (меншою мірою). Щоб курс не завищувати, слід обмежити валютні інтервенції Нацбанку і головний акцент перенести на регулювання грошової маси за допомогою облігацій комерційних банків і ставки рефінансування. Час також відмовитися від примусового продажу валюти підприємств-експортерів.

Розширення експорту стримується і високими непрямими податками та імпортними митами, які внаслідок роблять неконкурентоздатною національну продукцію і на світових ринках.

Надзвичайно важливим є залучення в Україну іноземних валютних кредитів. Поки що цим здебільшого стурбований уряд і закономірно, що такі кредити використовуються для фінансування бюджету і платіжного балансу.

(Закінчення на 8-й стор.).

ШОК НЕ ВІД РЕФОРМ,

Відкритий лист народного депутата України Володимира ПИЛИПЧУКА

до Президента України пана КУЧМИ Л.Д., Голови Верховної Ради України пана МОРОЗА О.О. та Прем'єр-міністра України пана МАРЧУКА Є.К.

Шановні керівники Української держави!

Перебуваючи у виборчому окрузі, я проаналізував ситуацію у сфері виробництва по Івано-Франківській області. Наводжу перелік підприємств, що повністю зупинилися у 1995 році:

ковальсько-зварювальне підприємство, підприємство «Ремтехніка»; трикотажна фабрика, завод «Екран», АТ «Родон», НВЦ «Техкон», ІВЦ «Інкор», фабрика «Вікторія», керамзитовий завод, АТ «Лілея», підприємство «Коломиябуддеталь», Прикарпатський радіозавод, «Коломиясільмаш», всі підприємства об'єднання «Прикарпатліс», Богородчанинафтагаз, ЗАТ «Керамік», Галицький комбінат хлібопродуктів, завод «Металіст», ВАТ «Лісокомбінат», Лопушанський кар'єр, ДП Стратинський кар'єр, Н. Струтинська меблева фабрика, ВАТ «ЕВ Автоматика», ЗАТ «Перегінська МФ «Лімниця», асфальтобетонний завод, Джурівське КП «Ватра», меблева фабрика «Галичанка», завод «Такт».

Підприємства, які поки що працюють, використовують потужності на дуже низькому рівні.

Таке становище характерне для більшості регіонів України. Потенціал промисловості України використовується менш ніж на сорок відсотків. Щорічно стрімко падають обсяги виробництва. Не виняток і перші місяці нинішнього року. Стійкий спад обсягів виробництва є одним із чинників інфляції внаслідок зменшення товарної маси в порівнянні з обсягами грошових ресурсів, що вже перебувають в обігу, і внаслідок збільшення дефіцитності бюджету та покриття його за рахунок емісійних коштів. Зменшення обсягів виробництва зменшує експортний потенціал, чим спричиняє наростання негативного сальдо в платіжному балансі з іноземними державами. **Виникає логічне запитання: чи є системний аналіз об'єктивних та суб'єктивних факторів, що з року в рік призводять до стійкого зниження валового внутрішнього продукту (ВВП), національного доходу (НД) і, як наслідок, — до стійкого зменшення надходжень у бюджет? В мене складається враження, що його нема.**

Ось об'єктивні фактори, що здатні були б (за їх наявності) знизити обсяги виробництва в нашій економіці.

1. Відсутність основних фондів підприємств.

В Україні заводи і фабрики не знищено внаслідок бомбардування ворожою авіацією, чи стихійними лихами, або агентами ЦРУ. Фабрики та заводи — цілі. Тобто цей фактор в українській економіці відсутній. При знищених заводах і фабриках під час другої світової війни відбудова економік країн як капіталістичної, так і комуністичної орієнтації пройшла за чотири — п'ять років. В Україні без війни шостий рік невпинно падає ВВП і НД.

2. Відсутність висококваліфікованої робочої сили.

Але в Україні висококваліфікована робоча сила стоїть на базарах — торгує, аби вижити, бо підприємства простоюють. Вона може бути реакумульована у сферу виробництва за умови функціонування підприємств. Тобто і цей об'єктивний фактор зниження обсягів виробництва в Україні відсутній.

3. Відсутність матеріальних ресурсів.

Але на сьогодні в Україні нема жодного виду матеріальних ресурсів, що був би в дефіциті. Були б гроші — купити можна все. Тобто і цей фактор відсутній.

4. Відсутність грошових ресурсів.

Але існування інфляції є результат надлишку грошей понад потребу їх в обслуговуванні економіки держави. Вливаються вони в економіку не за тими каналами та не за тією технологією, що диктують об'єктивні економічні закони. Вливаються у сферу споживання (що не створює капіталу) замість інвестування сфери виробництва.

5. Недостатня місткість внутрішнього ринку.

Але в Україні є постійно незадоволений попит. І реалізуються не лише товари внутрішнього виробництва, а й імпортні, які в структурі реалізації займають чи не більше половини. Інвестуємо економіки інших країн. Тільки якщо хтось знову додумається в умовах недостатнього внутрішнього виробництва «прикрутити» імпорт, почнеться нова гонка цін.

Таким чином, об'єктивні фактори постійного спаду виробництва в українській економіці відсутні. Спричиняють спад виробництва зволікання з реформами та невдале управління макроекономічними регуляторами, сукупна дія яких, на сьогодні, спричиняє постійне вимивання оборотних коштів підприємств. Ілюстрацією того, що в тих галузях, де проведені реформи, є позитивні результати, може слугувати галузь забезпечення потреб України нафтою та нафтопродуктами. Доки держава тримала у своїх руках постачання нафти та нафтопродуктів, їх постійно не вистачало. Не вистачало валюти для їхньої закупівлі (незважаючи на те, що тримали твердо занижений курс, за яким її викупляли у підприємців), не вистачало самих нафтопродуктів, а ціни на них невпинно зростали і одночасно зростала заборгованість перед Росією за енергоносії. Після того, як держава врешті наважилась віддати цю сферу приватному сектору, проблема з постачанням нафти та нафтопродуктів зникла і зник головний біль держави щодо того, де взяти валюту на їхню закупівлю. Не зростає заборгованість, зникла «необхідність» в двох курсах (твердому і ринковому), ціни на нафтопродукти на внутрішньому ринку повільно, але падають. Навіть в умовах незупиненої інфляції, коли на інші продукти ціни зростають. А зростають ціни саме на ту продукцію, що виробляється, в основному, в нереформованому секторі економіки: на електроенергію, житлово-комунальні послуги, вугілля, сільськогосподарську продукцію тощо.

Навіть після того, як у забезпеченні нафтопродуктами була проведена реформа, тривалий час чинився опір в реформуванні таким самим чином системи газозабезпечення. Мотивувалося тим, що газ надходить по трубі, і те, що було можливе в реформі нафтозабезпечення, неможливе в газозабезпеченні. Слава Богу, стало сил, щоб і в цьому секторі почали віддавати ініціативу в приватні руки, — і поступово проблема зникає.

Згадаймо аналогічні проблеми в Польщі в кінці вісімдесятих — на початку дев'яностих років, коли замість реформ проводились довгі дискусії про них: чи потрібні вони, чи ні. В результаті — голі полиці (хоча з СРСР ешелонами йшли в Польщу м'ясо та ковбаси), наростання зовнішнього боргу, галопуюча інфляція, а поляки «косяками» мандрували по країнах Європи, продаючи та вимінюючи товари турецького, німецького, але не свого виробництва (польська економіка також тоді була паралізована борцями за комуністичну ідею).

Врешті Польща провела реформи. Реформістський підхід узяв гору. Сьогоднішні комуністи Польщі не виступають за реприватизацію чи націоналізацію. Вони продовжують курс на капіталізацію економіки. Сьогодні ви не побачите жодного поляка в ролі «коробейника».

Сьогодні якщо і є в Польщі неорганізований ринок, то це — українці та інші народи, парламенти та уряди яких замість прискорення економічних реформ ще й досі проводять політичні «розборки» зі взаємними звинуваченнями в існуючих та неіснуючих гріхах. Чи потрібна приватизація, чи ні, а якщо потрібна, то в яких секторах економіки?

Сьогодні українці мандрують як бізнесові туристи (торговці чужим товаром) по країнах близького та далекого зарубіжжя. Та пора схаменутися, оглянутися навколо: від комуністичного світу, що займав більше половини населення планети, залишились дрібненькі уламки, не здатні, навіть за великого бажання, застосувати політику диктату ні в економічній, ні в військовій, ні в геополітичних сферах. Але це зовсім не означає, що посткомуністичні країни після реформування своїх економік в напрямі ринку не зможуть позмагатися в майбутньому з розвиненими країнами в забезпеченні своїм народам достойного рівня життя. Отже, кожний день затягування реформ це — не лише продовження мук народу, а й засіб продовжити відставання своїх країн.

Питають, чим дії нерозумного табунщика відрізняються від дій розумного в умовах, коли бунтується табун. Нерозумний табунщик стає на дорозі збунтованого табуна, намагаючись зупинити. Внаслідок табун забиває його копитами. Розумний табунщик заскакує на найшвидшого «бунтаря», хапає його за гриву, виїжджає наперед табуна і поволі повертає його в потрібному напрямі. За сценарієм нерозумного табунщика вчинила КПРС, коли постало питання запровадження ринку. КПРС була розтоптана.

За сценарієм розумного табунщика вчинила Компартія Китаю — вона очолила реформи в напрямі до ринкової економіки. В результаті зберегла правлячу позицію і людський потенціал. Рівень життя в Китаї постійно зростає, а темпи приросту національного доходу не мають аналогів у світі. А був час, коли боролися за «велике досягнення китайської революції» — забезпечити кожному китайцеві одну піалу рису на день.

Компартія України в українському суспільстві і в парла-

КОЛИ ФІНАНСИ НЕ БУДУТЬ ПІДРИВАТИ ЕКОНОМІКУ

(Початок на 7-й стор.).

Якщо до міжнародних позичкових стосунків залучаються підприємства і банки, то іноземна валюта слугуватиме прискоренню міжгосподарських виплат, послабить напругу навколо кредитного карбованця, збільшить ресурси внутрішніх інвестицій.

Щоб здійснити подібний маневр маємо, як мінімум: перше, оздоровити і істотно збільшити капітальні фонди платоспроможних банків, особливо їхню золото-валютну частину, і дозволити їм міжнародні свопи; друге, узаконити обіг на зовнішніх ринках державних цінних паперів та цінних підприємств; третє, сприяти у політичному та економічному розумінні іноземним інвесторам в Україні (зокрема, сприяти відкриттю іноземних банків і зняти обмеження у валютних операціях для нерезидентів); четверте, створити гарантії приватних валютних вкладень в українські банки; п'яте, гарантувати повернення одержаних позик міжнародними зобов'язаннями України.

Існують і більш конкретні завдання, вирішення яких дозволить досягти позитивного торговельного балансу. **Так, відносне скорочення імпорту для України здебільшого визначається послабленням паливно-енергетичної залежності від Росії.** Це можливе, якщо вдасться: а) диверсифікувати географічні джерела імпорту енергії; б) розширити її національне виробництво; в) стимулювати енергозаощадження в країні; г) розвинути українські інвестиції у нафто- та газодобування в інших країнах з податково-тарифними пільгами за умови поставок добутого палива в Україну.

Дуже важливо також збільшити поставки на ринки колишнього Радянського Союзу. Головним покупцем мають бути країни, які накопичують золото- валютні резерви — Росія, Казахстан, Узбекистан, Туркменія, країни Балтії. Доцільно укласти з ними міждержавні угоди, за якими: встановлювалися б поточні, узгоджені на двосторонній основі, обмінні курси національних грошових знаків до твердої валюти; щорічно виводилося сальдо взаємних платежів у твердій валюті; оформлялися державні боргові зобов'язання (на попередньо встановлених умовах) з простроченних виплат; приймалися б країнами-учасницями ці боргові зобов'язання для обліку та погашення взаємних заборгованостей. Якщо цього не зробити, то залишаться усі передумови для подальшого зменшення багатосторонньої торгівлі — падіння курсу грошей, неможливість встановлення паритетів між ними, відсутність узгодженого валютного обліку наслідків двосторонньої торгівлі тощо.

На рівні відносин між підприємствами різних країн, угоди обов'язково укладалися б і в національній, і твердій валюті. Оплата здійснювалася б у валюті країни-одержувача або продавця, облік угоди — в твердій валюті.

Стан зовнішньої торгівлі значно покращиться, якщо експорт продукції супроводжуватиметься страхуванням ризиків та гарантіями оплати. З країнами колишнього СРСР ці положення можна було б залучити в двосторонні угоди. З іншими державами слід було б розробляти та укладати угоди про найбільше сприяння в торгівлі, які б вміщували аналогічні гарантійні зобов'язання. В інших випадках страхові та гарантійні угоди необхідно укладати на рівні комерційних банків, які обслуговують експортера однієї країни та імпортера іншої. Без таких угод вивіз продукції, мабуть, не слід допускати.

Слід також, по можливості, «пробиватися» крізь стрункі ряди держав—сусідів України, які прагнуть до Європейського Союзу. У цьому напрямі, гадаємо, вдасться **швидше розгорнути взаємну торгівлю, вийти на узгоджений паритет обмінних курсів (можливо, щодо загальноєвропейської валюти) і взаємне конвертування грошових одиниць,** здійснити узгоджені валютні інтервенції центральних банків для підтримання курсу. Не виключено, що питання про економічне Балто- чорноморське об'єднання, в такому розумінні, вдасться знову актуалізувати.

Після періоду валютної стабілізації можна буде говорити про входження України до валютного союзу (очевидно, реальніше — до Європейського валютного союзу). Нас погодяться прийняти, можливо, лише після такої стабілізації, накопичення відчутних золотовалютних резервів і хоча б вибіркового існування зовнішньої конвертованості українських грошей у валюти розвинутих держав.

Володимир ЛАНОВИЙ, народний депутат України, доктор економічних наук.

А ВІД ЇХ ВІДСУТНОСТІ

менті іде за сценарієм КПРС. Розумний двічі на одні граблі не наступає. Ліпше повчитися на чужих помилках і використати досвід тих прокомуністичних країн, які підійшли до розвитку своїх країн діалектично.

Згадайте проблеми прибалтійських країн, де (як і в Україні), окрім проблем суверенітету та ринкових перетворень, були проблеми сепаратизму і диктату з боку так званого російськомовного населення, яке, за вказівкою «керівної та спрямовуючої сили» боролось і проти суверенітету, і проти капіталізації економіки, і проти національної мови та культури. Чому їх нині не чути? Та тому, що в результаті швидко проведених реформ життєвий рівень став вищим, ніж у Росії. Рівень пенсійного забезпечення — теж вищий.

Уряди названих країн як один з варіантів вирішення проблеми пропонували по двадцять тисяч доларів США тим російськомовним, які не хотіли миритися з реформами, щоб вони могли виїхати в Росію і жити в рідній і милій їм державі. Ні, відмовилися взяти гроші та виїхати. Ставали на коліна і благали громадянства у тієї держави, проти створення якої, проти капіталізації якої, проти впровадження національної мови якої вони боролися.

Чому? Та тому що зрозуміли, що їхніми руками хотіли загрібати жар ті люди, ті сили, які піклувалися про них лише про людське око. Ті сили, які хотіли нацькувати людей одне на одного, штовхнути їх на різню, відсиджуючись у тепленьких місцях. Зрозуміли, що ліпше жити в мирі і дружбі з корінним населенням, тим більше, коли життєвий рівень — непоганий. Оцінка правильності політики держави, де вони проживають, прийшла через задоволення життям.

Тобто, якщо в Україні швидко завершаться реформи і підніметься життєвий рівень бодай трішечки вище, ніж у сусіда, зникнуть проблеми сепаратизму, і спроститься вирішення питання мови та української культури.

Мене довгий час звинувачують, що я нав'язував Україні «шокову терапію» в проведенні реформ. Не виправдовуюся і не каюсь. Перша програма переходу України до ринку була подана мною Верховній Раді України 30 жовтня 1990 року і передбачала проведення реформ протягом трьох-чотирьох років. Якби вона була реалізована, ми жили б вже у післяреформовий період. Зіпсований зуб слід вирвати або лікувати. Якщо вирішили вирвати, то зробіть це негайно і швидко. Якщо будете виривати його протягом тижня, то пацієнт або помре (від больового шоку), або поб'є лікаря. **Сьогодні реформи на півдорозі до свого завершення. Шок в українській економіці настав не від проведення реформ, а від невиправданого зволікання з їхнім проведенням, від постійного пригнічення господарств неправильною податковою, митною, процентною, кредитною, курсовою політикою.**

Не будемо шукати винних, хто гальмував реформи чи не в тому напрямі йшов.

Звертаюся до вас, шановні керівники держави, з проханням прискорити реформування економіки України, відкинувши політичні та міжусобні проблеми, бо ще шість років (ще півдороги) в умовах розрухи, в умовах постійного спадання рівня життя люди не витримають фізично: або покірно вимиратимуть, або почнуться заворушення. Слід прискорити реформування економіки в правовому полі вже прийнятих законів і прийняти нові закони, що забезпечили б свободу підприємництва на ділі, а не на папері. Згадаймо фрагменти своїх передвиборних платформ, програми Президента, програми дій уряду: знизити податковий прес, стимулювати виробництво... **Вкотре вношу конкретну пропозицію, спрямовану на реалізацію обіцянок і програм.**

Суть пропозиції: простимулювати приріст обсягів виробництва та реалізації продукції шляхом пільгового кредитування приросту, а весь приріст продукції (в порівнянні з середньомісячним обсягом за 1995 рік) оподаткувати за половинною (від діючої) ставкою за всіма існуючими видами податків і не вводити нові податки. За цих умов кожен господарюючий суб'єкт буде старатися, щоб частка прирощеної продукції в загальному обсязі реалізації була максимальна. Зменшити ставки експортного мита. Облікову ставку за депозитами тримати вищою від теренів інфляції на два-три проценти, не регулюючи за цих умов рівень ставок за кредитами.

Джерелами коштів для пільгового кредитування можуть бути як іноземні кредити, так і ресурси планової емісії, кошти комерційних банків, прибуток яких має також оподатковуватися за пільговою ставкою.

Технологія пільгового кредитування: підприємствам під приріст виробництва та реалізацію продукції видаються кредити за існуючими ставками, але ставка за отриманими кредитами знижується для тих підприємств, що забезпечили фактичний приріст. Регресним чином зменшується ставка по лінії надання кредиту. Конкретні технологію, механізми, обмеження, умови та зобов'язання сторін я надіслав усім вам 13 листопада 1995 року (на десяти сторінках).

Реалізація запропонованих мною доходів, механізмів та технології пільгового кредитування допоможе і в розв'язанні проблеми неплатежів. Ці механізми теж описані в згаданих пропозиціях. На жаль, їх не заслухала Верховна Рада, не розглянули ні Кабінет міністрів, ні адміністрація Президента, хоча розглянули загальні збори Академії економічних наук України, де пропозиції знайшли підтримку. **Рішення про непотрібність розгляду моїх пропозицій я отримав і від Верховної Ради, і від уряду, і від Національного банку. Від Президента не отримав ніякої відповіді. Складається враження, що сьогодні не це важливо.**

Звертаюся до вас, шановні керівники держави: зазначені пропозиції «приспані» і десь лежать на запилених архівних полицях, дістаньте їх, вони потрібні українській економіці.

За цих умов я заявляю, що коли є зауваження до технології чи механізмів реалізації самої суті пропозицій, я готовий у короткий термін їх доопрацювати, усвідомлюючи їхню потрібність.

Мене і мої пропозиції можна поважати чи зневажати (що так часто демонструвалося у Верховній Раді), але ті організатори урядової економічної ідеї, хто вам не радив прислухатися до моїх пропозицій, на жаль, ліпшого (свого) нічого не запропонували. **Смію стверджувати, що без кредитування приросту і без зменшення податкового пресу ніколи не вдасться розв'язати остаточно проблему неплатежів і переломити тенденцію спаду виробництва.** Ваша справа, прислухатися чи ні. Не прислухаєтеся сьогодні — знову буде втрачено час (як і в проведенні реформ), але все одно життя спонукає повернутися до запропонованого в цьому листі.

Я довгий час утримувався від публічної критики урядових економістів (Пинзеника, Шпека) за постійне і повне несприйняття пропозицій. Утримувався, виходячи з норм наукової етики, усвідомляючи, що я міг чогось не розуміти в їхніх «стратегічних» задумах чи надтонкій тактиці їхньої реалізації. Але постійний затяжний спад виробництва, постійні злети та спади курсу валюти і невжиття адекватних заходів свідчать, що запропоновані ними підходи не дали обіцяних ними самими результатів, їхня генеративна здатність реагувати на відхилення від запрограмованого якщо не вичерпалася, то не є мобільною. Але однозначно, що не повністю відповідає інтересам держави.

Звернувся я до вас, шановні керівники Української держави, відкритим листом. Щоб і господарюючі суб'єкти мали змогу його прочитати і висловити телеграмами чи листами своє ставлення до моєї пропозиції. Не сиділи б мовчки (хоча правильніше було б сказати — не помирали мовчки). І якщо поділяють мою точку зору, то на черговій зустрічі зі своїми депутатами зорієнтували б їх відповідним чином.

Якщо не буде сприйнята перша частина пропозиції (про кредитне стимулювання) у зв'язку зі складними механізмами та технологією реалізації, неоднозначністю її оцінок, то прошу врахувати хоча б другу частину (про половинне оподаткування приросту продукції). Формуванню доходної частини це нічим не загрожує, оскільки:

1) щодо минулорічних середньомісячних обсягів виробництва (під які розрахована доходна частина бюджету), надходження від податків до бюджету в 96-му році будуть забезпечуватися за старими ставками податків. Якщо будуть забезпечені минулорічні обсяги реалізації продукції, то бюджет отримає заплановані надходження;

2) приріст обсягів виробництва (виходячи з «Плану соціально-економічного розвитку України на 1996 рік») уряду не загрожує, бо урядом передбачається подальший спад ВВП. Тобто під приріст ВВП бюджет не розраховувався і втрат доходної частини бюджету від оподаткування фактичного приросту продукції за половинною ставкою не може бути навіть теоретично;

3) якщо вдасться забезпечити фактичний приріст реалізації продукції понад минулорічні обсяги (коли буде прийнята моя пропозиція), то бюджет отримає додаткові надходження;

4) від впровадження принципу половинного оподаткування приросту продукції поповняться оборотні кошти підприємств, що стане фінансовою основою не лише збільшення обсягів виробництва, але й засобом розв'язання проблеми неплатежів. Проблема неплатежів породжена штучно невірним маніпулюванням макроекономічними регуляторами. **Стверджую: якщо в результаті проведення фіскальної політики держави постійно вимиваються оборотні кошти підприємств понад їх можливості забезпечити просте відтворення господарської діяльності, колапс неплатежів невідворотний;**

5) аргументів проти другої частини моєї пропозиції нема, а її несприйняття може означати або гіпертрофовану амбітність тих, хто буде приймати рішення щодо моїх пропозицій, або небажання, щоб наша економіка вийшла з піке спаду виробництва, спаду ВВП, спаду НД, зростання дефіциту бюджету, зниження життєвого рівня громадян України.

Вибачаюся за розміри та «тональність» свого послання.

При цьому засвідчую свою повагу до вас.

Параметри взаємодії...

Питання поглиблення і вдосконалення взаємодії комісій Верховної Ради України законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації й Верховної Ради Автономної Республіки Крим по засобах масової інформації та зв'язках з громадськістю, а також органів державної виконавчої влади України і Криму в здійсненні в АРК законодавства України про свободу слова та інформаційну діяльність було розглянуто на спільному засіданні, яке відбулося в Сімферополі.

Особливо непросто було знайти взаєморозуміння присутніх щодо оцінки правового статусу і практичної роботи телерадіомовної компанії «Крим», яка повністю підпорядкована Києву і керівництво якої, за виступами, ігнорує інтереси автономії, а також щодо реалій соціального захисту журналістів, ролі засобів масової інформації в міжнаціональних взаєминах на терені Криму, результатів втручання Мінпресінформу та Держтелерадіо України в інформаційний процес у Криму, нерегульованості видавничої діяльності, транслювання програм ГРТ, мізерного фінансування інформаційної мережі та багатьох інших актуальних і вразливих проблем.

Голова Комісії Верховної Ради України Віктор Понеділко, підбиваючи разом із своїм кримським колегою Михайлом Бахарєвим підсумки засідання, особливо наголосили на тому, що в ході зустрічей у редакційних колективах Сімферополя, Севастополя, Бахчисарая, Алушти, Ялти, Судака, Євпаторії та Саків, на самому засіданні журналісти наголошували, що задумана акція здійснена неформально і що депутати Верховної Ради України сприймають вимоги посилення державної підтримки інформаційної сфери, соціального захисту журналістів як наказ та програму. Завдання полягає в тому, щоб на практиці підтвердити такі сподівання.

Комісії в підсумковому документі зафіксували узгодженість оцінок та підходів до більшості явищ і проблем інформаційної діяльності в Криму, намітили конкретні шляхи обопільного співробітництва, висловили ряд рекомендацій органам державної виконавчої влади України і Криму, які мають повноваження в інформаційній сфері.

Обидві комісії мають розробити і здійснити плани заходів на реалізацію взаємодомовленостей.

Спільне засідання цих комісій, визначені в його ході параметри взаємодії, на думку його учасників, мають дати позитивні наслідки.

(Укрінформ).

На черговому засіданні Ради правничих об'єднань України представниками Української нотаріальної палати, Спілки адвокатів України, Української асоціації міжнародного права, Асоціації українських правників, Світового конгресу українських юристів, Міжнародної асоціації судових експертів, Ради суддів України, Української асоціації молодих юристів, Українського юридичного клубу та Української правничої фундації прийнято Звернення Ради правничих об'єднань України щодо оцінки стану конституційного процесу в Україні.

Звернення Ради правничих об'єднань України

27 березня 1996 року ***Київ***

Напередодні прийняття нової Конституції України, усвідомлюючи роль правників у житті суспільства як консолідуючого та стабілізуючого фактора, ми закликаємо до об'єднання зусиль усієї правничої громади у життєво важливий час утвердження України як правової держави!

Ми є свідками історичної події — в конституційному процесі з'явився проект Конституції України (в редакції від 24 лютого 1996 року), який передано на розгляд Верховній Раді. Пройдено важливий етап, завершено велику роботу з підготовки проекту.

Конституція є необхідним атрибутом демократичної держави, оскільки вона юридично фіксує соціальну орієнтацію держави, спосіб організації та здійснення влади, відносини держави і людини, суспільства і світового співтовариства. Саме від того, якою буде Конституція України, залежить майбутнє нашої державності, становлення і розвиток демократії, утвердження гуманізму, соціальної злагоди, справедливості, організованості і порядку.

Варто докласти максимум зусиль заради розвитку української державності. Протягом більш ніж тисячолітнього існування українського народу боротьба за власну державу завжди була пріоритетною. Саме народ повинен виконати свою історичну місію на завершальному етапі новітнього конституційного процесу в Україні, висловившись з приводу головних положень Основного Закону.

З цією метою необхідно зосередити зусилля всіх правників на організації публічних обговорень проекту Конституції. Надзвичайно важливо, щоб кожен усвідомив і відчув особисту причетність до процесу становлення української державності, прийняття такої Конституції, до якої б з пошаною ставилися і прийдешні покоління у незалежній Україні.

Тож об'єднаймо свої зусилля!

«Сума технологій» проти радіонуклідів

МІЖНАРОДНА спеціалізована виставка «Чорнобиль: екологія, людина, здоров'я», стала першим офіційним державним заходом, який проводиться в рамках підготовки до 10-річчя аварії на ЧАЕС. Її розгорнуто у виставочному центрі фірми Зовнішекспобізнес у Києві.

На думку голови Комісії Верховної Ради України з питань чорнобильської катастрофи, голови оргкомітету виставки Володимира Яценка, особливістю експозиції стало те, що вона демонструє приклади вкладення інвестицій у розвиток вітчизняного виробництва.

На стендах представлено нові зразки медичної апаратури та обладнання для діагностики, продукти харчування, препарати радіозахисної дії. Серед них — пектиномісткі, які випускає київське підприємство «Сума технологій».

— Наша продукція, — сказав генеральний директор Павло Демченко, — розроблена науковцями Київського університету імені Тараса Шевченка, Інституту медицини праці Академії медичних наук України, ряду інших інститутів. Сьогодні наші розробки втілені в життя в Умані в акціонерному товаристві «Вітаміни», котре налагодило виробництво серії пектиномістких препаратів. Тут вже випущено їх близько півмільйона умовних курсових доз.

Валентин ВЕРНОДУБЕНКО.

Укрінформ.

Напередодні події

МИ ХОДИМО НА ВОЛОСКУ ВІД КАТАСТРОФИ

НАША газета вже писала про виставу «Орестея», з якою приїздить до Києва наприкінці квітня відомий німецький режисер Петер Штайн. Організатором і генеральним спонсором цієї акції виступив ВАБанк. У Москві Петер Штайн поставив «Орестею» на сцені дитячого музичного театру Наталії Сац. Це найбільша сцена в Росії. Там і побував журналіст Ю. Корнєв, щоб зустрітися на репетиції з відомими акторами І. Костолевським і Є. Мироновим, зайнятими у виставі, дізнатися, з яким настроєм вони готуються до поїздки в Київ.

Кор.: Яка у вас роль в «Орестеї»?

Ігор Костолевський: Головна дійова особа Есхілової трагедії — це хор. Із цього хору виходить протагоніст і кожен виконує свою партію. Тому моя роль у виставі розпадається на дві. Це роль діда в першій частині трагедії — «Агамемнон» і роль Аполлона у третій частині — «Евменіди».

Кор.: Що ви відчули, коли дізналися, що поїдете з «Орестеєю» до Києва у зв'язку з десятиріччям чорнобильської трагедії?

І. К.: Я бував у Києві багато разів. Минулого року — я працюю в театрі ім. Маяковського — із виставою «КІН». Тому зв'язки з Україною у мене не переривалються.

Щодо чорнобильської трагедії, то вона у серці кожного з нас. І я не проводив би прямих паралелей між Чорнобилем та «Орестеєю». Трагедія в житті — це велике лихо. Добре було б ставити її лише на сцені.

Трагедія Есхіла в постановці Петера Штайна — це нагадування людству про недосконалість нашого світу, про те, що ми на волоску від катастрофи, про те, що будь-яка кров і вбивство породжує іншу кров. І ланцюг злочинів наче навертається. Ми вже три роки граємо «Орестею» і, на жаль, ця вистава щороку стає дедалі актуальніша. Людство не розуміє і здійснює ті самі помилки, які робили до нас і про які писав Есхіл. Тому акторам, зайнятим у виставі, хотілося, щоб ця робота була нагадуванням усім нам про те, як ми живемо, що творимо.

Кор.: Якщо говорити про «Орестею», то тут і давньогрецький драматург Есхіл, і Петер Штайн, й актори, і люди, котрі допомагають виставі як меценати. Як ви оцінюєте тих, хто з часом, можливо, стане Морозовими, Третьяковими, Терещенками?

І. К.: Сам по собі факт, що Всеукраїнський акціонерний банк узявся за фінансування постановки «Орестеї» в Києві у дні десятиріччя чорнобильської катастрофи, говорить багато про що. Це не шлягер, це не хіт, а справжнє велике мистецтво, яке вимагає роботи душі та розуму. За метушнею нашого життя ми якось стали забувати про неплинні цінності. Те, що банк виступив спонсором проекту і дуже серйозно й поважно до нього ставиться, свідчить: традиції меценатства відроджуються. Це чудово і вселяє надію, що не все у нас комерціалізоване, не все пов'язане з якоюсь прямою вигодою.

Кор.: Можна говорити, що «Орестея» — це зустріч чотирьох культур. Давньогрецьку трагедію ставить німецький режисер із російськими акторами і привозить її в Україну. Що ви думаєте про «занурення» вистави у нове для неї середовище?

І. К.: Можливо, я скажу щось не так, але мені важко розглядати Київ як якесь нове культурне середовище. У цьому місті у мене багато друзів, з якими ми завжди були разом у мистецтві. А тепер ми відокремилися й почали займатися лише своїм, не звертаємо уваги на те, що роблять інші. Мені видається дуже важливим усвідомлення того, що лише тоді, коли передавати одне одному якісь душевні імпульси кожної культури, будувати загальноєвропейський культурний простір, ми можемо рухатися далі. Загальносвітові шедеври належать усьому людству, а не лише одному народові. Те, що Петер Штайн з акторами з Росії їде в Україну, до київського глядача, — це чудово. Мені здається, більше буде такого — легше подолаємо ту плутанину й сум'яття, що їх ми нині спостерігаємо на руїнах колишнього СРСР.

Повторюсь: я бував у Києві багато разів і в мене з цим містом пов'язано стільки тепла. Їду сюди не лише віддавати, а й отримувати заряд душевної доброти.

Євген Миронов: Я граю Ореста. Це головна чоловіча роль у виставі. Граю її два роки і не можна сказати, що вона легко далася. Це був складний творчий процес. І я цілком згоден з Петером Штайном: цю роль можна грати вічно. Щось знаходиш, проте перспектива для нових пошуків нескінченна. У Москві я граю також у театрі Олега Табакова; зараз у «Сучаснику» виконую роль Альоші Карамазова. Та «Орестея» — це вихід на величезну аудиторію, можливість спілкуватися з безліччю людей — це дуже цікаво. Але головне, звичайно, — зустріч з Петером Штайном. Це людина великої культури, можна сказати, криниця мудрості. Той, хто зіткнувся з ним, має бути щасливий. Мені поталанило.

Що стосується нашої поїздки в Україну, то дуже приємно, що ми їдемо туди з «Орестеєю». Адже це подія, котра вплинула на театральне, культурне життя в Росії. А Київ — це столиця, тому веземо найкраще, що маємо.

Кор.: Тему Ореста багато хто розглядає як тему роду. Можна, на вашу думку, говорити про те, що до чорнобильської трагедії спричинилося порушення тоталітарною системою закону роду?

Є. М.: В Ореста є слова: «Мені шкода увесь наш рід». Це стосується всієї нашої історії. Коли ми робили разом з Петером Штайном цю виставу, ми не замислювалися над якимись конкретними політичними або соціальними проблемами. Ця вистава на всі часи. Адже це давньогрецька трагедія. Есхіл. Він писав про одне, а нині це сприймається по-іншому, вчувається сучасне. Штайн саме про це часто говорить.

Кор.: А що для вас означають гастролі в Києві?

Є. М.: Ви знаєте — це для мене рідне місто. Розумом я усвідомлюю, що тепер у нас різні країни. Та серце моє не сприймає Київ як якусь чужоземну столицю. І глядачі тут свої.

Кор.: А що б ви побажали тим, хто прийде на «Орестею»?

Є. М.: Це глядацький подвиг — сім з половиною годин бути на виставі. Та той, хто прийде, не пошкодує. Він «старітиме» разом з акторами, слухатиме з ними мудру розповідь про життя, шукатиме виходу з непростих ситуацій. Це неповторна аура драматичної дії, яка захоплює всю людину. Таке може собі дозволити лише великий Штайн. І «Орестею» дивилися у переповнених залах не лише в європейських столицях, а й у російській глибинці. Гадаю, так буде і в Києві. І це - обопільна користь і для акторів, і для глядачів.

Та підготувати себе до вистави слід серйозно. Це трагедія, що вимагає взаємопереживання.

Запитували — відповідаємо

Найбільша із семипалатинськів — ЧАЕС?

З 1950 по 1966 я працювала на Семипалатинському ядерному полігоні. Тоді цей об'єкт вважався «совершенно секретным». Спочатку його адреса була така: Москва-409, потім — Семипалатинськ-22. При звільненні одержувала трудову книжку без позначки про надбавку до зарплати, що ми її отримували. 1987 року вийшла на пенсію за віком. Після розтаємничення Семипалатинського ядерного полігона звідти мені надіслали довідку. Період роботи з 16 березня 1950 по 5 березня 1963 (наземні та атмосферні ядерні випробування) має бути зарахований до стажу як рік за три. А період з 6 серпня 1963 по 5 серпня 1965 (підземні ядерні випробування) — як рік за півтора. Однак тут у відділі соцзахисту сказали, що в списках шкідливих професій Семипалатинський ядерний полігон не згадується.

Лілія КОВАЛЬОВА.

Радомишль
Житомирської області.

Є у нас Семидвір'я, Семигори, Семидуби, Семиполки, аж дві Семихатки і навіть Семимогили. Колись був і Семипалатинськ — всесоюзна фата моргана. Із розпадом Союзу фата моргана відійшла до Республіки Казахстан. Україна, як і інші колишні республіки, отримала тільки шлейф проблем. Залишається сподіватися, що з часом семипалатинська проблематика буде розумно структурована й законодавчо залагоджена. Нині, на жаль, доводиться констатувати, що трудовий стаж, набутий на території Семипалатинського ядерного полігона, за українським законодавством не є пільговим і зараховується як рік за рік. Про це повідомив заступник міністра соціального захисту населення України Василь Руденко.

Відповідно до ст. 1 угоди про гарантії прав громадян держав-учасниць СНД в галузі пенсійного забезпечення та ст. 4 однойменної адміністративної угоди між міністерствами соцзахисту України та Казахстану (підписана 21.09.1995 року) — там, де ви постійно мешкаєте, за законодавством тієї країни й маєте отримувати пенсію. Іншими словами, щоб отримувати пільгову пенсію, пані Ковальова мала б полишити Радомишль і переїхати до Казахстану. Сумно жити в цьому недосконалому світі, панове!

Українські батьки і канадські діти

Я учасник Великої Вітчизняної війни, 1921 року народження, пенсіонер Міністерства оборони України, мешкаю з дружиною в Києві — теж учасником війни, пенсіонеркою, український стаж праці 34 роки. Дочка із сім'єю переїхала на постійне проживання до Канади. Коли вона звернулася до міграційної служби за дозволом на возз'єднання родиний відмовили, мотивуючи це тим, що не гарантують виплату пенсії.

О. ШЕВЧЕНКО.

Київ.

Угоди, що регулює питання пенсійного забезпечення між Україною та Канадою, не підписано. Наш пенсіонер, виїжджаючи до Канади, одноразово отримує в Україні суму, яка дорівнює пенсії за шість місяців. За кордоном йому виплачуватимуть пенсію лише в тому разі, коли вона призначена внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання,— підтвердив В. Руденко.

Беріть шинелю, їдьте до Росії

Я майор у відставці з 1971 року, інвалід Великої Вітчизняної війни III групи, маю намір переїхати на постійне проживання до сина в Росію. У Судацькому міськвійськкоматі нема достатньої інформації про те, яку пенсію я отримуватиму в РФ.

Олексій ЛИТВИНОВ.

Судак,
Крим.

Відповідно до ст. 1 угоди про порядок пенсійного забезпечення військовослужбовців та їх сімей і порядок державного страхування військовослужбовців держав-учасниць Співдружності (підписана 15.05.1992 року), пенсійне забезпечення військовослужбовців (та їх сімей) Збройних Сил держав-учасниць Співдружності та інших військових формувань, створених законодавчими органами цих держав, Об'єднаних ЗС Співдружності, ЗС та інших військових формувань колишнього Союзу здійснюється на умовах, за нормами і в порядку, які встановлені чи будуть встановлені законодавством держав-учасниць, на території яких мешкають ці військовослужбовці. А до прийняття державами законодавчих актів із вказаних питань – на умовах, за нормами і в порядку, що встановлені законодавством колишнього Союзу. Отже, громадяни, які бажають переїхати до Росії, отримуватимуть пенсію за законодавством РФ. Треба з'ясувати перспективи щодо отримання виду на проживання чи громадянство. В разі позитивного вирішення слід звернутися із заявою до військкомату та фінансового органу за місцем отримання пенсії на території України з проханням перевести пенсійну справу до відповідних органів РФ.

* * *

Наостанок ми попросили Василя Миколайовича поінформувати читачів «Голосу України» про те, що нового з'явилося в сфері міждержавних, міжурядових і міжвідомчих «штудій» у забезпеченні соціальних (вужче — пенсійних) прав наших громадян за кордоном, а їхніх — у нас.

Наближається до завершення напрацювання міждержавної угоди про соціальне забезпечення прав громадян за Чехією. Проведено перший раунд переговорів із Словаччиною. Практично напрацьовано проекти міждержавних угод із Латвією та Естонією.

Досягнуто домовленості з румунською стороною про початок роботи над проектом міждержавної угоди. Отримано доручення Кабінету міністрів про початок переговорів з Угорщиною.

Мінсоцзахисту надіслало на розгляд до МЗС проект міжурядової угоди про співробітництво в галузі пенсійного забезпечення між Україною та Росією. Пенсійний фонд і Мінсоцзахисту розробляють адміністративну угоду про пенсійне забезпечення громадян України, які працюють на Крайній Півночі та Далекому Сході.

Ратифіковано міжурядову угоду між Україною та Грузією. Подані до ВР України та розглянуті в комісіях відповідні угоди про співробітництво між урядами України та Молдови, України та Азербайджану. Угода між урядами України та Білорусі — в Кабінеті міністрів, готується подання на ратифікацію.

Нагадуємо наріжне правило: є угода — є, в разі переїзду, й пенсія, нема угоди — нема пенсії.

Людмила МИКИТЮК.

За кордон без візи. Вже можливо...

ТОЙ, ХТО хоч раз мандрував за кордон, знає, яке то клопітке і недешеве задоволення — отримання візи. Справді, іноді, щоб провести три дні, скажімо, у Франції, доводиться з тиждень вистояти під посольством цієї держави у Києві. А щоб потрапити, наприклад, в Ірландію, то взагалі — мусиш їхати до Москви.

Практика безвізового режиму виникла, приблизно, в середині цього століття. Громадяни колишнього СРСР могли запросто відвідати країни колишнього соцтабору, маючи на руках тільки запрошення. А за колючим дротом була Європа, яка також послаблювала прикордонний режим у межах континенту і всіляко відмежовувалася від соцтабору. Нині Україна вже підписала угоди з урядами всіх соціалістичних та постсоціалістичних країн, які юридично закріпили наші «безвізові» відносини. І навіть розпочала переговори про відмову від запрошень.

Нашу ініціативу підхопили Словаччина та Чехія, отож сподіватимемося, що за рік-два громадянин України зможе запросто сісти у потяг і з'їздити у відпустку в злату Прагу, не завдаючи клопоту прикордонникам. З Польщею переговори поки що проходять важче. Близько 80 відсотків запрошень, за якими громадяни України намагаються перетнути україно-польський кордон, після перевірки виявляються липовими, купленими на базарі, у транспорті, просто на вулиці. Як свідчить практика, за такими "запрошеннями» в країну проникають або злодії, або «човники», що серйозно погіршує криміногенну ситуацію у Польщі. І все одно, запрошення — це останнє, що хоч трохи регулює приїзд у Польщу «гостей» зі сходу. І переговори можуть набрати нових обертів тільки тоді, коли рівень життя у нашій державі поліпшиться.

До речі, саме через наші кримінальні елементи (назвемо це так) півроку тому мала намір запровадити візовий режим Угорщина. Але українським консульським службам вдалося знайти переконливі аргументи, аби зняти питання. Головним з них був — економічне співробітництво. Адже якщо між нашими державами візовий режим стане суворішим, то це завадить руху взаємних інвестицій, погіршаться контакти підприємців, які вже досить успішно співробітничають. До речі, і приклад тому є. Приміром, кілька років тому Канада відмінила безвізовий режим з Чилі, щоб мати можливість контролювати: хто приїздить в її державу. Проте незабаром тут переконалися, що обидві держави мають збитки. Зменшився потік туристів, обсяг капіталовкладень, бізнесмени почали згортати свою роботу. Одне слово, не минуло й кілька років, як Канада і Чилі знову підписали угоду про взаємну відмову від віз.

До речі, головний поштовх до відмови від віз завжди є капітал. З огляду на зростання інтеграції національних економік, підприємцям доводиться так часто відвідувати інші держави, що безвізовий режим стає нагальною потребою. І це стосується не тільки сусідніх держав. Україна вже підписала угоду з США про безвізовий транзитний проїзд. Тепер, якщо громадяни США хочуть дістатися з Польщі в Росію чи Білорусію, українські автошляхи та залізниця — до їхніх послуг. І нам є вигода: в США щодня їдуть моряки, ремонтні команди на риболовецькі кораблі в Південній Америці. Ми заощаджуємо кошти, які довелося б платити за оформлення віз, і головне — час.

Як розповів начальник консульського управління МЗС України Василь Коваль, нині тривають переговори з Канадою про суцільну відмову від віз. Таку саму пропозицію зроблено Німеччині. Виникають, щоправда, певні труднощі. Наприклад, Канада висуває вимогу, щоб в Україні були змінені закордонні паспорти, адже велика частина наших громадян і досі вирушає за кордон із серпастим-молоткастим. Це створює багато труднощів для канадських, і не тільки канадських, прикордонних служб. З Німеччиною інші проблеми. Ця держава підписала Шенгенську угоду, отож повинна координувати свої дії з країнами, що розташовані у цьому просторі.

Нашій консульській службі слід віддати належне: у цій справі вона випередила всі держави СНД. Що означає: ми зможемо не тільки заощадити гроші та час. Що ліберальніший буде візовий режим, то вищий — політичний імідж країни. Держави цивілізованої, яка не відокремлена від світу колючим дротом.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Хроніка. Факти. Події

● *Париж*

Мирний процес під загрозою

Якщо Ізраїль продовжуватиме бомбувати Ліван, то можна буде розпрощатися з мирним процесом на Близькому Сході. Це заявив на прес-конференції, яка відбулася тут, прем'єр-міністр Лівану Рафік Харірі. За його словами, єдиний вихід із кризи — припинення вогню і виконання неофіційних угод 1993 року між Ізраїлем і проіранською шиїтською організацією «Хезболлах» про відмову від нападів на мирне населення.

● *Сеул*

Чи спрацює американська ініціатива?

Президент США Білл Клінтон, побувавши у Південній Кореї по дорозі в Японію, виступив з ініціативою врегулювати конфлікт на півострові. На думку Вашингтона, переговори між двома країнами мають відбуватися без жодних попередніх умов і за посередництва американської та китайської делегацій. Тим часом у Південній Кореї пройшли навчання з цивільної оборони. Під виття сирен повітряної тривоги, заклики через гучномовці ховатися у бомбосховищах винищувачі Ф-16 на величезній швидкості і порівняно невеликій висоті ширяли у повітрі, створюючи у південнокорейській столиці і 37 інших містах картину «повітряного нападу».

● *Варшава*

Прощавай, викрутко!

Екс-президент Польщі Лех Валенса не повернеться працювати електриком на Гданську судноверф. Польська преса цитує його заяву про це, зроблену після повернення з поїздки до США, де Валенса виступав з лекціями, критикуючи вашингтонську адміністрацію за «надмірну м'якість у ставленні до Росії». На думку варшавських газет, екс-президента, який ще тиждень тому позував перед фоторепортерами з викруткою, підштовхнуло до цього рішення засідання сейму, за яким встановлено довічну пенсію з додатковими асигнуваннями на політичну діяльність усім колишнім президентам країни.

● *Софія*

Грошенят, виявляється, замало

Для виконання своїх завдань Європейський банк реконструкції і розвитку повинен подвоїти статутний капітал, збільшивши його з 10 до 20 млрд. екю. Таку думку висловив президент банку Жак де Ларозьєр на щорічному засіданні ради керівників ЄБРР. Питання про збільшення капіталу, на його думку, має винятков значення, враховуючи, що банк було створено п'ять років тому для сприяння здійсненню реформ у державах Центральної і Східної Європи, що стали на шлях демократичного розвитку.

● *Нью-Йорк*

НАТО — не ворог Росії

НАТО — не проти Росії, а проти нестабільності, чвар і криз на європейському континенті, заявив голова Комітету начальників штабів збройних сил США Джон Шалікашвілі в інтерв'ю газеті «Крісчен сайєнс монітор». Північноатлантичний альянс розширятиметься, вважає генерал, але паралельно конче потрібно будувати особливі відносини між НАТО і Росією.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» і зарубіжних інформагентств.

БЕЗ ПРАВА НА ПОМИЛКУ

ПРЕЗИДЕНТ великої телекомпанії Ті-Бі-Ес оголосив про свою відставку. Скандал виник після того, як стало відомо, що співробітники телекомпанії таємно показали секті «АУМ сінрікіо» важливий відеоматеріал. Проте навряд чи зміна керівництва допоможе Ті-Бі-Ес уникнути репресій з боку уряду.

Річ у тім, що за шість років до теракту в токійському метро адвокат Цуцумі Сакамото дав інтерв'ю журналісту телекомпанії, попередивши про злочинний характер діяльності секти. Але журналіст, порушивши фахову етику, показав відзнятий матеріал сектантам. Як вважають експерти, саме цей відеоматеріал дозволив «АУМ сінрікіо» дізнатися, де мешкає юрист. 4 листопада 1989 року сектанти увірвалися в його будинок, зробили смертельні уколи 33-річному Сакамото і його 29-річній дружині та задушили їхнього однорічного сина. Тіла вбитих закопали в різних місцях і кілька років сім'ю Сакамото вважали такою, що зникла безвісти.

Три смерті й теракт у токійському метро через шість років — така ціна журналістської «помилки». Тому під час нещодавнього парламентського слухання з «інциденту Ті-Бі-Ес» міністр пошти і телеграфу Ітіро Хіно твердо пообіцяв, що уряд не залишиться в стороні і суворо покарає телекомпанію, повідомляє ІТАР-ТАРС.

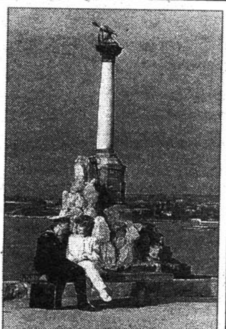

На знімку: в токійському метро завжди велике скупчення народу. Вузенькі вулички міста, що дісталися нинішнім японцям у спадщину, створюють багато незручностей. Тому саме таку картину можна побачити в метро в годину пік. Організатори теракту добре розуміли: смертоносний газ «зарін» забере багато життів. Але цей теракт можна було б і попередити, якби телекомпанія Ті-Бі-Ес поставилася до своєї роботи відповідальніше.

Військовики домовилися, а політики — не можуть?

ПРЕЗИДЕНТ Російської Федерації Борис Єльцин, не приїхавши на початку місяця до Києва, пообіцяв зробити це — у кінці квітня. Проте поки що над Києвом — нельотна погода, а точніше, нині погоду робить проблема з поділу ЧФ.

Як заявив командувач Чорноморським флотом адмірал Віктор Кравченко, практично всі військові питання щодо долі ЧФ уже розв'язано. Отож, підписання документа гальмують тільки суто політичні проблеми: базування флоту та його статус. Адмірал Кравченко пообіцяв, що незабаром російський Чорноморський флот складатиметься з двох воєнно-морських угруповань, штаби яких буде розміщено у Севастополі та Новоросійську. З наступного року він поповниться новими кораблями, підводними човнами та літальними апаратами. Тож, схоже, для себе російська сторона питання щодо базування ЧФ і розміщення штабів уже розв'язала. Думка української сторони, здається, мало кого цікавить. Чи вдасться за такої ситуації нашим країнам порозумітися?

Наталя РІЗНИК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Експрес-інтерв'ю

Гасло квітня: «Добридень, Франціє!»

ПРОЛЕТІЛА чутка, що у квітні Франція стане найбільш відвідуваною нашими депутатами країною. Кореспондент «ГУ» Наталя Філіпчук зателефонувала у відділ міжпарламентських зв'язків ВР України і попросала заступника завідувача відділу Анатолія ДУДУ внести ясність.

— В україно-французьких відносинах цей квітень видався особливо насиченим. Планується зустріч Президента України Леоніда Кучми з Президентом Франції Жаком Шираком на саміті в Москві. Цього місяця у Франції побуває кілька депутатських груп по лінії Ради Європи. А 24 квітня вперше з офіційним візитом Францію відвідає делегація ВР на чолі з її Головою Олександром Морозом. Делегацію запросив голова Сенату Рене Монарі. Головна мета візиту — обмінятися досвідом, започаткувати міжпарламентські контакти і взагалі розповісти про законотворчий процес в Україні. Програму візиту ще готують, але ми сподіваємося, що делегація зустрінеться з керівниками держави, Сенату, Національних Зборів.

Із судової зали

«Довгогральна» справа музиканта Петрова

МІСЦЕ зустрічі батьків, друзів і співчувальників Димка Петрова біля входу до будинку суду Жовтневого району столиці було незмінне протягом півтора місяця. Справу відкладали чотири рази, і от уп'яте «процес століття» нарешті завершено.

Отож, у храмі Феміди судили недійшлого наркомана. Громадськість хвилювалася, суддя плуталася у назвах, свідки — в показаннях... Та повернімося до витоків. Що ж привело 23-річного Дмитра Степановича Петрова, музиканта, активіста, досі не судженого, неодруженого і законослухняного громадянина України на лаву підсудних?

26 листопада минулого року музикант Петров (за словами підсудного), гуляючи містом, ішов на репетицію своєї музичної групи «SO». До юнака підійшли незнайомі й запропонували побавитися травичкою. На запитання судді — чим була спричинена така незвичайна пропозиція, гр. Петров відповів, що вважає її реакцією на власну мальовничу зовнішність: довге волосся, сережка у брові і т.п. Бувши в гарному настрої, молодик придбав за наявний мільйон десятиграмовий пакунок загадкового зела і вирішив провести «експеримент ловіння кайфу» на власному організмі. Та не встиг. Того самого вечора його загребли. Нарядові міліції недійшлий наркоман опору не чинив, назвався Петровим Д.С. і на першу вимогу охоронців порядку витяг з кишені руки. У кулаку було затиснуто горезвісне трав'яне надбання.

З показань свідка, одного з міліціонерів, котрі затримали хлопця, зелена потерть мала виразний запах конопель. Гідний подиву професіоналізм нижчого складу наших правоохоронних органів, який на місці, без належного експертного аналізу, просто на нюх може визначити склад речовини.

Димка відвезли до Жовтневого РВС, оформили протокола і відпустили. Потім слідчий кілька разів викликав його «на килим», але Петров не приходив. Як пояснив музикант, на той час він мав напружений музичний марафон, підготовку до музичного фестивалю, і тому жив у одного з учасників групи «SO», у квартирі якого не було телефону.

Товариш Петров перетворився на громадянина Петрова 22 лютого цього року. Його помістили до СІЗО. За півтора місяця перебування у місцях попереднього ув'язнення Дмитро Степанович Петров розкаявся і усвідомив свою помилку. 9 квітня його випустили на поруки трудового колективу з умовним строком — рік.

Довгогральна справа музиканта Петрова не увійде до історії вітчизняної юриспруденції як «показовий процес» у початковому розумінні цього терміну. Однак у певному розумінні ця справа дійсно показова. По-перше, вона наочно продемонструвала недосконалий і бюрократичний характер доморослого інституту слідства і суду. Кілька разів відкладали слухання «наркосправи»: то папка з матеріалами «заблукала», то сам підсудний... загубився у лабіринтах закладів попереднього ув'язнення, то якийсь можновладець не поставив свій автограф на черговому папірці... А, по-друге, просто з мухи зробили слона. Пробачте за пафос, але тоді, коли вся країна бореться з організованою злочинністю, за гроші платників податків було знешкоджено... «суперзірку» української наркомафії Димка Петрова, який так і не встиг «підірвати» наркотичну речовину.

Адвокат київської колегії адвокатів Ірина Топільська вважає, що на професійному рівні справа Петрова не заслуговує на таку увагу з боку служителів Феміди, яку їй було приділено. Якщо в хірурга на столі пацієнт з гнійним апендицитом, а лікар займається видаленням прищика в іншого пацієнта, він чинить не по-гіппократівськи... Феміда, котра витрачає сили й кошти, щоб засудити «допитливих» хлопчаків і зробити з них «справжніх» чоловіків, явно помиляється. Пам'ятаючи біблійну істину — не суди, то й тебе не осудять, ми не повчатимемо правосуддя. Та все-таки хотілося, щоб воно хоч зрідка розв'язувало очі...

Ольга ВІТЕР.
Мал. Яни П'ЯНКОВСЬКОЇ.

Кримінал

Скільки на волі «авторитетів»?

На Закарпатті їх, за словами начальника УМВС полковника Геннадія Москаля, близько 20. Проте зараз вони переховуються за кордоном. «Ватажків» 10 організованих злочинних груп разом із колегами — загалом 77 осіб — затримано. За три місяці нинішнього року порушено 59 кримінальних справ. І хоча область після Криму посідає друге місце в Україні із зростання злочинності, певні позитивні зрушення у боротьбі з криміногенним елементом намічено. Про це йшлося під час робочої зустрічі міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка з особовим складом УМВС по Закарпатській області.

Головний критерій ефективності роботи міліції — оцінка громадян. За останні місяці схвальних відгуків на рішучі дії правоохоронців краю побільшало. Це підтвердив і голова облдержадміністрації, народний депутат України Сергій Устич. Сприяє зростанню авторитету закарпатської міліції й чітка взаємодія з місцевими владними структурами, конкретна матеріальна підтримка з боку останніх.

Керівники провідних служб УМВС та начальники міськрайвідділів на зустрічі висловили ряд конструктивних пропозицій щодо вдосконалення структур окремих підрозділів. Ю. Кравченко розпорядився «опрацювати» проблеми. У свою чергу міністр зажадав від закарпатських міліціонерів більшої професійності, інтелекту, глибинного аналізу основоположних «китів» криміногенного світу. Саме на їх знешкодженні слід сконцентрувати зусилля, щоб правова держава, яку будуємо, була здатна надійно захистити кожного свого громадянина.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Вбив і з'їв

Останніми днями в Гагарінському і Ленінському районах Севастополя було здійснено серію вбивств з ознаками канібалізму. Жертвами маніяка стали 5 чоловік, чоловіки й жінки середніх років. Завдяки вжитим заходам маніяка було встановлено і затримано міліцією. Це раніше засуджений, який нещодавно повернувся з місць ув'язнення Юрій Ш., 35 років.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

Вік би такого не бачити

Директор стадіону в Антрациті якось на свій превеликий подив почула, що у спортзалі з'явилася комерційна фірма, яка організовує кабельне телебачення у місті. Як? Адже у спортзалі постійно тренуються десятки людей!

Почала шукати кінці. Куди тільки не телефонувала. Немає «телевізійників» — і квит.

А тим часом молодий чоловік із приємними манерами обходив квартиру за квартирою, пропонуючи мешканцям міста стати абонентами кабельного телебачення. Тим, хто погодився, одразу пропонував внести 200 тис. крб. за установку і 290 тис. крб. абонентної плати за квартал.

Чим усе закінчилося, певно, зрозуміло.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

«Скарб» американській фотохудожниці повернуто

Громадськість Буковини приголомшила неприємна звістка: у Чернівцях обікрадено автомашину фотохудожниці зі США Тані Д'Авіньйон, людини, яка плідно працює на українську культуру. Злодії поцупили фотоапаратуру, особисті речі, коштовності, ліки. Але не за цим жалкує зарубіжна гостя, а за тим, що серед викраденого — понад сімсот слайдів, двадцять фотоплівок, на яких Таня Д'авіньйон зафіксувала епізоди новорічних та різдвяних обрядів на Закарпатті, Івано-Франківщині та Буковині. Ці матеріали повинні були увійти до великого фотоальбому «Україна між століттями надій», що готується до випуску в одному з київських видавництв.

Таня д'Авіньйон звернулася до злодіїв по місцевому радіо з проханням повернути хоча б фотоплівки та слайди, оскільки для неї вони — найбільша цінність.

Грабіжники, ясна річ, не відгукнулися. Але на їхній слід швидко вийшли співробітники буковинської міліції, і крадіїв було затримано. Дещо з особистих речей американської гості вони вже продали. На щастя, фотоплівки збереглися. Їх передано власниці. Американка висловила глибоку вдячність буковинським правоохоронцям. Адже врятована безцінні фотоматеріали.

Розчулена гостя пообіцяла підготувати репортаж про рятівників її «скарбу».

Василь БАБУХ.

Митниця

Булава гетьмана на Захід не потрапить

ВАЖКО перебільшити роль митних органів молодої Української держави в збереженні від розграбування історичних та культурних цінностей.

Згідно з існуючим порядком культурні цінності вивозять за межі України за спеціальним дозволом, який видають експерти-мистецтвознавці, котрі отримали на це повноваження Міністерства культури і мистецтв України.

Випуск культурних цінностей, які вивозять за митний кордон держави, здійснюють за наявності вищезазначеного дозволу за умови сплати мита в розмірі 50% від оціночної вартості, вказаної в дозволі. Мито за культурні цінності, що вивозять за митний кордон країни громадяни, які постійно проживають в Україні, має бути сплачено завчасно в митниці, в регіоні діяльності якої вони постійно проживають. Якщо цю умову не виконано, мито безпосередньо під час перетину митного кордону стягують у подвійному розмірі.

Керівництво Держмиткому беззаперечно вважає за необхідне безкоштовне передання врятованих для України історичних та культурних цінностей до храмів, музеїв, дитячих будинків, лікувальних закладів. Але сьогодні цьому стають на перешкоді деякі вади чинного законодавства. Голова Держмиткому Леонід Деркач неодноразово звертався до різних офіційних інстанцій з пропозицією звільнити конфісковані товари від сплати податку на добавлену вартість у разі безкоштовного їх передання.

Олександр КОТОВ,
прес-служба Держмиткому.

Правда на землі та на морі — одна

Асоціація капітанів Дніпровського басейну звернулася з листом до парламенту України. На їхню думку, зволікання з розглядом проблем, систематизованих моряками теплоходу «Дніпро-1» (судновласник АСК «Укррічфлот») може викликати небажані наслідки, а то й соціальний вибух.

З листа випливає сумний висновок: нашим морякам живеться нині досить скрутно, хоча вони намагаються чесно служити країні, високо тримають державний прапор, демонструють патріотизм не на словах. Серед багатьох претензій — протест моряків проти принизливої процедури проходження митного і прикордонного контролю українськими суднами в рідних портах.

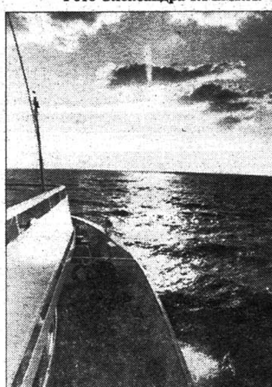
Так, у Херсоні за наявності значного штату працівників митниці (називається цифра майже 120 чоловік) судну інколи доводиться чекати прибуття представників цієї шанованої установи тривалий час, хоча екіпаж повністю готовий до виходу в рейс. Судно оточують пости, перекриття з прикордонників, люди переживають принизливі перевірки. До моряків ставляться так, нібито вони не громадяни незалежної України, а потенційні злочинці, зазначається у листі. У жодній країні Середземного моря, а також Африки й Азії, з жорстким митним, поліцейським, імміграційним контролем такого не спостерігається, бо за кордоном звикли цінувати робочий час.

У зверненні до Президента України Леоніда Кучми голова правління асоціації капітанів Дніпровського басейну А.Романченко піклується про долю українських моряків з теплоходу «Мак Рубі», котрих засудили на різні строки відбування покарання у французькому місті Руані за конфлікт з африканцями, які намагалися проникнути з допомогою названого судна на територію іншої держави. На думку моряків, закони України ніскільки не м'якші від французьких законів, і передання членів екіпажу судна в руки українського правосуддя було б виявом турботи уряду про своїх громадян. Чи прислухаються до голосу моряків?

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсонська область.

Фото Олександра КРЕМКА.

Пасхальні дзвони

Цей кольоровий світ

(Початок на 1-й стор.).

Воістину, лише від дитини, устами котрої глаголить істина, можна стільки дізнатися про кольоровий Світ довкілля...

Думки людини, яка розмальовує писанку, мають бути чистими і світлими. Саме такі вони були в дітей цієї школи, які разом із учителькою Марією Іванишин підготували великодні подарунки для своїх мам. Навчаючи дітей прадавньому ремеслу, Марія Іванівна докладно роз'яснювала дітям кожен знак і символ. У школі відбулося традиційне свято Писанки з виставкою творчих робіт. Для кожного маленького вихованця учителька підготувала сюрприз — власноруч розмальовану писанку.

А найкращим великоднім подарунком для дітей і вчителів цієї школи став виданий щойно альманах поетичної творчості учнів «Чарівна рукавичка».

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

«Не вірю в примару з північних сторон!»

В Умані на будинку, де мешкала відома діячка УНР письменниця Надія Суровцева, в день 100-річчя від дня її народження відкрито меморіальну дошку. Вперше на державному рівні пошановано полум'яну патріотку, котра крізь весь свій довгий страдницький шлях пронесла гарячу віру в Україну-державу. Працювала в Центральній Раді поруч з М.Грушевським, потім — сталінські табори, вимушена еміграція. З холодної Колими линув в Україну палкий голос незламної уманчанки:

Ні, не вірю в примару з північних сторон!

Усміхнеться ще сонце, повернеться мрія,

Називатимуть знов мене люди Надія!..

Нібито для нас, прийдешніх, писала ці рядки Надія Суровцева, котра всього кілька років не дожила до здійснення мрії свого життя — проголошення незалежності України.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

У номер

● *Київ*

Туркменські прокурори навчатимуться в Харкові

В Україну здійснила візит делегація Генеральної прокуратури Туркменистану на чолі з Генеральним прокурором Б.Аширлієвим.

Гості ознайомилися з діяльністю органів прокуратури України та взяли участь у переговорах, які з української сторони очолив Генеральний прокурор України Г.Ворсінов. Керівники прокуратур обох держав констатували наміри поглиблювати співробітництво, насамперед у галузі правової допомоги та боротьби зі злочинністю.

Важливим підсумком візиту стало підписання угоди про правову допомогу та співробітництво між генеральними прокуратурами України та Туркменистану, а також документів щодо професійної підготовки працівників органів прокуратури Туркменистану в Інституті підвищення кваліфікації Генеральної прокуратури України.

Перебуваючи у Харкові, керівник туркменської делегації зустрівся з керівництвом Харківської юридичної академії ім.Ярослава Мудрого. Під час переговорів було також підписано угоду про організацію навчання в цьому учбовому закладі студентів-юристів з Туркменистану, повідомляє прес-центр Генеральної прокуратури України.

● *Полтава*

Козацького полку прибуло

У місті створено громадське об'єднання «Полтавський козацький полк». На меті — відродження славних традицій полтавських козаків, їх обрядів, звичаїв, а також виховання молоді в дусі патріотизму. Плановано організовувати козацьку кінно-спортивну школу, відкрити кінні туристичні маршрути. До полтавського полку вже увійшли шишацька, новосанжарська та полтавська міські козацькі сотні.

Ярмарок професій

Обласний центр профорієнтації спільно з обласним управлінням народної освіти провели ярмарок професій для випускників середніх шкіл міста, які незабаром мають визначити свою майбутню професію. 13 училищ Полтави та СПТУ № 28 з Решетилівки запропонували понад 30 професій. Близько тисячі відвідувачів мали змогу оглянути численні роботи вихованців ПТУ — вироби з дерева, тканини, металу, вишиванки тощо. А ще — отримати консультації юриста, психолога, навіть пройти тестування на майбутнє навчання. Та головне — випускники шкіл побачили, що вони мають реальний шанс здобути професію.

● *Хмельницький*

Пресу ставлять на коліна

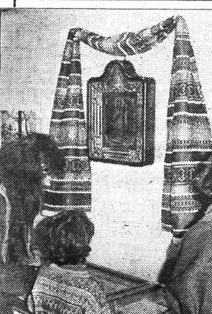
Редактори газет Хмельниччини оприлюднили заяву, у якій, зокрема, говориться про те, що з квітня 1996 року зв'язківці України, з мовчазного потурання урядових структур, прийняли рішення про підвищення плати за розповсюдження преси майже удвічі.

Журналісти звертаються до Президента України, депутатів Верховної Ради, Антимонопольного комітету з проханням припинити диктат зв'язківців, створити сприятливі умови для розвитку української преси.

Чорнобиль

Вічно жива пам'ять мертвих сіл

УПРОДОВЖ останніх років спеціальний підрозділ Мінчорнобиля України — історико-культурна експедиція — зібрав у зоні відчуження значний фонд пам'яток традиційного народного побуту і мистецтва українського Полісся. Частину цього доробку представлено на виставці «Народна культура зраненої землі», присвяченій 10-й річниці Чорнобильської катастрофи. Організували її Мінчорнобиль та Мінкультури України, Інститут народознавства НАНУ та центр «Український дім».

Унікальний історико-етнографічний район українського Полісся після Чорнобильської катастрофи опинився під загрозою повного зникнення. У мертвих селах зони відчуження гине неповторний світ залишених культурних цінностей. Колективи фахівців Інституту народознавства, вузів і музеїв України вивчали різні сторони духовної культури поліщуків як у зонах відселення, так і в місцях нинішнього проживання переселенців. Врятовано сотні пам'яток традиційного народного побуту та мистецтва.

Випереджаючи питання, чи, бува, не «світяться» виставкові експонати, начальник експедиції Ростислав Омеляшко заспокоює: всі вони пройшли дезинфекційну обробку. Перед нами близько 250 експонатів — ікони, народні костюми, рушники, вироби народних промислів. Забрати вдалося далеко не все: що небезпечно фонило, а що відразу після відселення людей потрапило до рук спритних ділків. Експедиція приїхала вперше до зони 1993 року. І запізно. Скільки постало перед очима науковців у порожніх хатах розтрощених рам викрадених ікон, вивернутих скринь...

Організатори виставки намагаються привернути увагу держави, громадськості та міжнародного співтовариства до проблем врятування спадщини занапащеного Поліського краю. Адже невдовзі мертві села зрівняють з землею. А в нових — народна самобутність переселенців зникає чи асимілюється. На думку оргкомітету виставки, назріло питання створення етнографічно-краєзнавчого музею, який доніс би до нащадків німі свідоцтва недавньої трагедії.

Доповнюють експозицію виставки твори відомих майстрів сучасного народного мистецтва Полісся: картини Марії Приймаченко, її сина Федора та онука Петра, живопис Василя Скопича, художнє ткання Ганни Верес та членів її родини, архівні матеріали, спогади, фотознімки.

Олександра КУЧЕРЯВА.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Нові видання

Крим у персоналіях

Кримський незалежний центр політичних досліджень розпочав формування широкої бази даних «Універсал» і підготовку до випуску багатотомного довідкового видання «Крим. Персоналії». На першому етапі воно міститиме відомості про п'ятсот кримчан — представників політичної, економічної і культурної еліти. До довідника та його електронної версії вводитимуть біографії й інші дані про депутатів ВР Криму, урядовців, керівників місцевої влади, підприємств і установ, лідерів політичних партій і громадських організацій, визначних підприємців і банкірів, головних редакторів засобів масової інформації.

Передбачається розповсюджувати довідник українською, російською та англійською мовами в дослідних центрах, університетах, засобах масової інформації, бібліотеках України, Росії, США та інших країн.

Довідник виходитиме регулярно і періодично поповнюватиметься новими відомостями. «Безперечно, зрештою, всі політичні пристрасті, суперечності і боротьба забудуться, — зазначив на прес-конференції керівник центру Володимир Притула, — а база даних «Універсал» і довідник «Крим. Персоналії» залишать історії і нашим онукам та правнукам відомості про представників кримської політичної, економічної і культурної еліти».

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

Спорт

ЛІДЕР НАГАДАВ ПРО СЕБЕ

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 23-й тур.

СК «Миколаїв» — «Кривбас». 2:1. 8000. 1:0 Миколаєнко, 34, з пенальті, 1:1 Білоконь, 36, 2:1 Забранський, 68. **«Нива» (Тернопіль) — «Нива» (Вінниця). 2:0.** 4000. 1:0 Яворський, 59, 2:0 Прохоренко, 89. **«Торпедо» — «ЦСКА-Борисфен». 0:1.** 7500. Гусин, 24. «Дніпро» — «Чорноморець». 0:2. 5000. 0:1 Сківш, 14, 0:2 Суслов, 75, з пенальті. На 25-й хв. з поля вилучено воротаря господарів Перхуна (фол останньої надії). **«Карпати» — «Зірка-НІБАС». 2:0.** 1500. 1:0 Маковей, 39, 2:0 Покладок, 50. **«Таврія» — «Кремінь». 1:2.** 500. 0:1 Ателькін, 59, 1:1 Антюхін, 68, 1:2 І.Корпонай, 87. **«Прикарпаття» — «Металург». 4:1.** 3000. 0:1 Кріпак, 18, 1:1 Турянський, 33, 2:1 Євглевський, 51, 3:1 Амілехін, 58, 4:1 Амілехін, 81. **«Волинь» — «Зоря-МАЛС». 3:1.** 1500. 1:0 Іванов, 15, 1:1 Суворов, 40, 2:1 Іванов, 61, 3:1 Дикий, 81.

«Динамо» — «Шахтар». 3:1. 1:0 Шевченко, 7, 2:0 Шевченко, 59, 3:0 Максимов, 74, 3:1 Осташов, 76.

«Динамо»: Шовковський, Дмитрулін, Ващук, Головко, Шматоваленко, Костюк, Похлебаєв (Михайленко, 46), Шкапенко, Максимов (Ребров, 82), Коновалов (Леоненко, 46), Шевченко.

«Шахтар»: Шутков, П'ятенко, Коваль, Чихрадзе, Ковальов, Кочвар, Орбу (Осташов, 72), Співак, Зубов, Кривенцов (Петров, 12), Воскобойник.

Суддя І.Хіблін (Хмельницький).

Попереджено Коновалова та Орбу.

Київ. 13 квітня. Стадіон «Динамо». 7000 глядачів.

	В	Н	П	М	О
Динамо	16	5	2	43-11	51
Чорноморець	16	3	4	38-19	51
ЦСКА-Борисфен	12	7	4	32-14	43
Дніпро	12	4	7	43-19	40
Карпати	11	5	7	30-26	38
Металург	11	3	9	33-30	36
Шахтар	10	4	9	31-29	34
Зірка-НІБАС	9	7	7	21-19	34
Прикарпаття	9	5	9	36-33	32
Торпедо	10	2	11	25-28	32
Нива Т	8	3	12	23-29	27
Кремінь	8	3	12	26-37	27
Таврія	7	4	11	31-32	25
Кривбас	6	6	11	24-33	24
СК Миколаїв	6	6	11	22-36	24
Нива В	6	4	12	20-28	22
Волинь	6	4	12	21-39	22
Зоря-МАЛС	3	4	16	14-51	13

Цей тур у всіх відношеннях був цікавий. Його матчі відвідали 38 тисяч глядачів. Найбільші аудиторії збиралися в Миколаєві та Запоріжжі. І м'ячів забито чимало — 24. Першу перемогу в другому колі здобув миколаївський клуб.

А от «Дніпро» зазнав першої поразки в чемпіонаті на власному полі. Взагалі про поєдинок дніпропетровців і одеситів хочеться сказати трохи більше. Зрозуміло, яке значення мав результат матчу для сусідів по турнірній таблиці. Хоча й певні обставини вплинули на перебіг подій.

Господарів, мабуть, дуже засмутив гол, який вони пропустили вже на 14-й хвилині. Велика нервова напруга призвела до того, що «зірвався» воротар дніпрян Перхун і змушений був залишити поле, поступившись бойовим постом Сироті.

Поступово «Дніпро» прийшов до тями. І після перерви мав помітну ігрову й територіальну перевагу. Але, як часто трапляється, забиває не той, хто більше атакує. Надії господарів розтанули, коли арбітр зустрічі, киянин Сергій Татулян призначив пенальті у ворота «Дніпра». Дуже відповідальну місію чітко виконав... воротар «Чорноморця» і національної збірної Суслов.

Слід віддати належне одеситам. Вони і захищалися грамотно й холоднокровно, і контратакували гостро.

Невдача дніпропетровців дозволила армійцям Києва, які успішно зіграли в Запоріжжі, вийти на третє місце в турнірній таблиці. У зв'язку з цим особливий інтерес викликає матч між «ЦСКА-Борисфеном» та «Дніпром» (24-й тур), який відбудеться сьогодні на столичному стадіоні ЦСК ЗСУ.

(Закінчення на 16-й стор.).

Дополнения к информации о втором выпуске акций АООТ «Хлебпром», опубликованной 14.03.96 года в газете «Голос Украины» №48 (1298).

Согласно распоряжению исполнительного комитета районного Совета народных депутатов Донецка №76/13 р. от 08.04.96 г., зарегистрированы изменения и дополнения в устав АООТ «Хлебпром» (Донецк) в следующей редакции:

Раздел 2. Цель и предмет деятельности общества.

П.2.2., дополнить следующим видом деятельности:

— централизованные закупки импортного и отечественного сырья, материалов, оборудования, техники, комплектующих к ним, получение сопутствующих услуг и товаров для снабжения (обеспечения) ими своих акционеров (юридических лиц).

Раздел 4. Учредители и акционеры общества.

П.4.1., дополнить следующим:

Учредитель в течение 5 лет, начиная с даты государственной регистрации общества, не имеет права без согласия собрания учредителей выйти из состава учредителей или продать свою долю акций (или ее часть) в уставном фонде общества (учредительская доля), определяемую учредительным договором и уставом общества.

Такое согласие может быть получено, если оно одобрено не менее чем тремя четвертями голосов от общего числа учредителей и оформлено протоколом с их подписями и печатями. При этом по решению учредителей или правления общества эти акции могут быть выкуплены самим обществом или может быть определен их новый владелец.

Учредители общества пользуются всеми правами и несут все обязанности акционеров общества.

Раздел 7. Органы управления общества.

П.7.2.8., в старой редакции заменить новой редакцией:

Акционер имеет право участвовать в собрании общества (голосовать при принятии решений) лично или доверить (поручить) представлять его интересы с правом голоса третьему лицу — представителю.

До начала собрания акционеры или их представители обязаны зарегистрироваться как участники собрания. Решающие голоса незарегистрировавшихся (отсутствующих или опоздавших) до начала собрания передаются председателю правления (на время работы собрания). При этом не успевшие вовремя зарегистрироваться, но присутствующие на собрании акционеры или их представители, пользуются правом совещательного голоса.

Голосование на общем собрании акционеров проводится по принципу: одна акция один решающий голос. При этом один акционер (или его представитель) независимо от количества принадлежащих ему акций может иметь голоса в объеме не более 24% от общего количества голосов, зарегистрированных перед началом собрания.

Доверенность, выданная акционером своему представителю, должна быть оформлена письменно и заверена нотариусом (если доверяющий акционер — физическое лицо) или одним руководителем предприятия (если доверяющий акционер — юридическое лицо). Действительной такая доверенность признается только в случае, если она выдана без права передоверия и на все количество принадлежащих акционеру акций общества.

В п.7.4.4., во втором абзаце фразу «председатель правления общества избирается высшим органом общества» дополнить фразой «сроком на пять лет».

Арбитражный суд Одесской области 25.12.95 г. возбудил дело 5/146 по заявлению Укрсоцбанка о признании банкротом ООО «Г и ФК», расположенного по адресу: г. Одесса, ул. Пионерская 2, р/счет 2462554 в Киевском отделении Укрсоцбанка г. Одессы МФО 328414.

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должнику в месячный срок с момента публикации по адресу: 270032, г. Одесса, пр. Шевченко, 4 Арбитражный суд Одесской области.

Свідоцтво про реєстрацію ТОВ «Некос-Рієлті» № 8002 від 13.04.94 року, видане Печерською районною держадміністрацією м. Києва, вважати недійсним у зв'язку з його втратою.

7 травня 1996 року о 13 годині в приміщенні Клубу Бурынського цукрового заводу відбудуться загальні збори акціонерів відкритого акціонерного товариства «Бурынський насіннєвий завод».

Порядок денний:
1. Прийняття статуту товариства.
2. Вибори керівних та контрольних органів товариства.
3. Різне.

Реєстрація акціонерів розпочнеться о 10 годині ранку в приміщенні клубу.

Для реєстрації необхідно мати: паспорт і запрошення.

Правління.

МГП «Логос» объявляет о своей ликвидации. Претензии принимаются по тел. 446-32-59.

Легенди і дійсність

Щастя гарантують лише утопісти

480 років тому була написана перша утопія

У 1516 році англієць Томас Мор завершив свій знаменитий твір «Утопія», яким започаткував новий жанр соціально-політичної літератури. В його книжці описаний фантастичний острів, де нібито створено ідеальний суспільний лад. До речі, саме утопісти — послідовники Т. Мора А.-К. Сен-Сімон, Ф.-М.-Ш. Фур'є, Р. Оуен стали авторами концепцій, покладених в основу теоретичних джерел марксизму.

Блискучим продовжувачем справи Томаса Мора став італійський мислитель, письменник Джованні Кампанелла (1568—1639). Його фантазія про щасливе життя називається «Місто Сонця». Вона була видана у Франкфурті-на-Майні 1623 року. Українською мовою вперше опублікована в журналі «Всесвіт» 1984 року.

Як і більшість утопістів, Томмазо (це ім'я він одержав, ставши монахом ордену домініканців) був демократичного походження. Ймовірно, що бідність селянської родини стала поштовхом до написання утопічного твору. Майбутній автор широковідомої утопії одержав грунтовну освіту, був добре знайомий з трактатами Платона, Арістотеля, Фоми Аквінського. Перший філософський трактат Т. Кампанелли називався «Філософія, обгрунтована чуттями». Відстоювання права людини на вільне мислення спричинило переслідування автора інквізицією — він був заарештований. Після короткострокового ув'язнення Т. Кампанелла стає ініціатором повстання проти іспанського панування в рідній йому Калабрії. І знову — ув'язнення. Всього автор «Міста Сонця» був позбавлений волі упродовж 33 років.

Основні твори Т. Кампанелли написані у в'язниці.

1634 року італійський утопіст змушений був залишити батьківщину й поселитися у Франції, де й помер.

Дія «Міста Сонця», як і в творі Т. Мора, відбувається на острові. Править містом щастя священик, який острівною мовою — зветься Сонцем.

У місті Сонця панує гармонія, життя кожного розписане по хвилинах. Одяг жителі міняють чотири рази на рік. Постійно звучить музика. Безплідні жінки віддаються в загальне користування. Імена дають кожному на підставі очевидних прикмет: Гарний, Носаль, Товстоногий, Хитрун...

Словом, утопіст гарантує «щастя» кожному, хто потрапить на цей фантастичний острів.

Утопія на те й утопія, що в її зовні стрункій організації життя завжди знаходяться очевидні недоліки. Жінок при спробі використовувати, по-сучасному сказати б, макіяж чи носити високі каблуки, на думку Т. Кампанелли, треба страчувати, бо найвищою є природна краса. Веселенька утопія! Нині, коли прихильники комуністичних утопій знову активізувалися, гадаю, є сенс ретельно ще раз прочитати всю книгу.

Олег МАРТУСЬ.

Спорт

Лідер нагадав про себе

(Початок на 13-й стор.).

Найбільше минулої суботи очікувалася зустріч у Києві між старими суперниками. Дехто вже поспішив назвати її генеральною репетицією фіналу Кубка країни. Нагадаю, що обидва колективи вийшли до півфіналу цього турніру.

Кияни після двох нічиїх на виїзді з аутсайдерами «Кривбасом» та «Зорею-МАЛС», зрозуміло, прагнули реабілітуватися.

— Певний спад у грі нашого колективу, який спостерігався в Кривому Розі та Луганську, — сказав на післяматчевій прес-конференції начальник команди «Динамо» (Київ) Микола Павлов, — ми прогнозували. Тому — ніякої паніки. Все йде нормально...

Динамівці досить змістовною грою довели, що вони сьогодні є незаперечним лідером чемпіонату. Хоча з різних причин не змогли цього разу вийти на поле провідні виконавці — Беженар, Лужний, Косовський, Калитвинцев. На особливу похвалу заслуговує київський форвард Шевченко. І це не тому, що він забив два красивих м'ячі. А взагалі Андрій діяв особливо натхненно і піднесено.

«Шахтар» старався. Але важко сподіватися на успіх, коли не б'єш по воротах. Перший удар у створ воріт динамівців гості зробили на 76-й хвилині і він завершився голом. До речі, Осташов, який вийшов на заміну, відмінно вписався у гру, був активним, рухливим і, як бачимо, продемонстрував результативність, точно пробивши головою після подачі кутового. То, можливо, тренери «Шахтаря» дещо запізнилися з рішенням випустити на поле цього гравця?

— Можливо, й так, — сказав наставник донеччан Валерій Рудаков. — Ми мали один стратегічний план, але в процесі гри довелося вносити істотні корективи. Буквально з сідла нас вибила травма Кривенцова, який вже в дебюті змушений був залишити поле. Зрозуміло, що результатом я не задоволений і грою команди також. Хоча перед матчем настрій у хлопців ніби був бойовим...

Черговий тур, як ми вже згадували, відбудеться сьогодні.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: перший гол у ворота «Шахтаря» забиває Андрій Шевченко.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

* * *

Черговий відбірковий матч чемпіонату Європи провела в Донецьку жіноча збірна України. Цього разу підопічні Сергія Качкарова впевнено перемогли збірну Туреччини - 3:0. Голи забили: Фришко, Веризубова та Зінченко. Це був третій матч нашої команди. Вона зіграла внічию — 1:1 — з угорками на їхньому полі і виграла в Болгарії — 1:0 — у тамтешніх футболісток. Наступний поєдинок українські дівчата зіграють 19 травня також у Донецьку, де прийматимуть болгарок. 16 червня — матч Україна—Угорщина, а 24 серпня — Туреччина—Україна.

Звільнений за власним небажанням

«Асфальтував дороги два сезони. Потім підприємство закрили, запропонувавши написати заяви за власним бажанням. Чому я маю писати заяву «за власним бажанням», коли адміністрація звільняє мене без мого бажання? Прошу розповісти про порядок приймання на сезонні роботи і звільнення з них».

Микола М'ЯГКИЙ.

Липова Долина Сумської області.

Запитуйте — відповідаємо

Все, що має знати громадянин про сезонні роботи, — розповідає начальник управління правового регулювання праці та соціальних питань Міністерства праці України І. ТУБЕЛЕЦЬ:

— Умови праці сезонних працівників регулюються Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24.09.1974 року. На території України діє Перелік сезонних робіт, затверджений ще НКП РРФСР від 11.10.1932 року. На «сезонних» працівників поширюється дія законодавства України про працю, з винятками, встановленими вищезгаданим указом. При укладанні трудового договору про це зобов'язані попередити.

Працівник має право припинити трудовий договір, попередивши про це за три дні письмово. Це саме має право зробити і власник або уповноважений ним орган (крім загальних підстав, зазначених у ст. 40 Кодексу про працю України). В тому числі й тоді, коли роботи припинено на більш як два тижні з причин виробничого характеру чи в разі загального скорочення робіт. Або коли людина тимчасово непрацездатна й не з'являється на роботі протягом більш як місяць поспіль.

Вихідну допомогу виплачують у розмірі тижневого середнього заробітку.

Працівники, зайняті на сезонних роботах, мають право на відпустку або заміну її грошовою компенсацією при звільненні.

Робота протягом повного сезону на підприємствах і в організаціях сезонних галузей промисловості (список сезонних робіт затверджений постановою Кабінету міністрів України від 12.10.1992 року), незалежно від відомчої підпорядкованості, зараховується до стажу для призначення пенсії за рік роботи. Інші сезонні роботи зараховуються до стажу за їх фактичною тривалістю. У трудових книжках працівників, зайнятих на сезонних роботах у галузях, де чинним законодавством допускається підсумовування періодів сезонної роботи та збереження безперервного трудового стажу (звісно, якщо вони повертаються в установлений строк на роботу після міжсезонної перерви) роблять запис у графі 3 розділу «Відомості про роботу»: «Безперервний стаж роботи зберігається».

Час міжсезонної перерви до безперервного стажу не зараховують.

А у нас

Золото України

Мінерально-сировинна база для прибуткового отримання золота в Україні існує з 1990 року. Геолого-розвідувальні роботи окреслили три регіони, де можна планувати видобуток золотовмісної руди: надра Закарпаття, Українського кристалічного щита, Донецько-Азовського району. 1997 року промисловим освоєнням Мужіївського родовища золотополіметалічних руд буде започатковано створення золотовидобувної та золотопереробної галузі України. 1998 року розпочнеться видобуток ще принаймні з трьох родовищ. Багатьох цікавлять майбутні обсяги видобування золота в Україні. Всі розрахунки показують, що це буде рентабельне виробництво. Інакше не варто й братися за нього.

— Потреби будь-якої держави в золоті не мають визначених обсягів, бо переважна його частина йде на поповнення золотого запасу, — зауважив віце-прем'єр-міністр Анатолій Кінах.

Інакше кажучи, золота ніколи не буває багато. Український уряд готовий підтвердити це на практиці, про що свідчить проект державної програми «Золото України».

Кожному громадянину — вітчизняний бінокль

Хай нас не засмучує той факт, що Україна не є історичною батьківщиною біноклів. Зате наші геологи виявили поблизу села Бахтин на Вінниччині родовища флюориту, освоєння яких не лише забезпечить потреби вітчизняної промисловості, а й зробить Україну експортером його концентратів. А флюорит — це не лише один з найгарніших мінералів земної кори, а й річ, незамінна у ювелірній справі. З нього виточують лінзи для оптичних приладів нічного бачення, мікроскопів, фотоапаратів і вже згадуваних біноклів. Але й на цьому чесноти флюориту не вичерпуються. Основна його цінність визначається вмістом фтору, завдяки чому флюоритові концентрати використовують тридцять промислових галузей. Не маючи жодного розробленого родовища і маючи в ньому велику потребу, Україна імпортувала 80 відсотків концентратів з Монголії та Китаю, а 20 — з Примор'я. Тепер усе зміниться: загальні ресурси родовища виводять його на друге місце в СНД — після Вознесенського в Примор'ї.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.

♦ Рукописів не повертаємо.

♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 339474.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311071.